

DOMOVINA

in KMETSKE LIST

Verwaltung und Schriftleitung - Uprava in uredništvo: Puceljjeva 5 -
Tel. 31-22-31-26 - Erscheint wöchentlich - Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich - Naročnina letno Lir 24 - Einzelverkaufspreis
- Posamezna številka Cent. 80.

Na zapoved Moskve:

Angloameričani tvegajo vdor v Evropo

Pretekli terek je minil prvi teden, odkar so Angleži in Američani na povelje Moskve poizkušali vdor v Evropo. Po silnem bombardiranju in topniški pripravi so v jutru 6. junija številne ladje, izkrcevalni čolni in transportna letala začeli dovažati množice vojaštva, pripadnikov najrazličnejših delov angleškega imperija in Severne Amerike, na ozek vdorni pas med Le Havrom in Cherbourgom v Severni Franciji. Angloameriški poveljniki so izbrali najbolj utrjeno področje in so temu primerno krvavo naleteli na nemško obrambo. Razvile so se strahovite bitke, kakršnih svetovna zgodovina še ni beležila. Borbe se ne samo dan in noč nadaljujejo, marveč se tudi v silovitosti venomer stopnjujejo.

In uspeh? V prvem tednu invazije je Angloameričanom uspelo pridobiti ozek pas na navedenem področju, plačati pa so ga morali z nešteti žrtvami v vojaštvu in materialu. Tako je poskušani vdor v Evropo postal velika grobnica anglo-ameriškega vojaštva, ladij in letal. Oči vsega sveta so z napeto pozornostjo uprte tja gor na severni rob francoske pokrajine Normandije. Pričela se je borba na življenje in smrt, borba za odločitev, ki bo s svojimi posledicami morda veljavna za dolga stoletja. Zato bo ostal 6. junij leta 1944 zapisan v svetovno zgodovino kot posebno važen dan sedanje velike vojne.

Invazijo je izsilil Stalin

Zagrizeni nemški odpor pričuje vsemu svetu, da se nemški narod dobro zaveda pomena invazije. Kajti ne samo na vzhodni fronti, temveč tudi v Normandiji se bori nemški narod zoper boljševizem, ki se hoče za vsako ceno polastiti Evrope. Neka ameriška agentura je ob pričetku invazije razkrila, kako je Stalin prisilil Angloameričane, da so započeli tako imenovano drugo fronto. Seveda bodo podrobnosti o veliki zakulisni igri med Stalinom, Rooseveltom in Churchillom prišle na dan šele po vojni. Toda tole je znano:

Ze maja 1942 se je mudil sovjetski zunanji minister Molotov v Ameriki, odkoder se je vrnil v Moskvo s prepričanjem, da se bo vdor v zapadno Evropo izvršil še proti koncu tistega leta. Toda kmalu po tem sestanku je Churchill prepričal Roosevelta, da se tako podjetje ne more tako naglo izvršiti. Stalin je nato kazal svojo razdraženost in je docela odkrito zahteval »drugo fronto«. Strahotica, Stalin ni popuščal niti za las in tako sta bila Churchill in Roosevelt vedno bolj prisiljena, da pripravita invazijo, ako nočeta, da ju Stalin pusti na cedilo. Razdor med njimi pa bi pomenil skorajšnjo propast Anglije pod udarci nemškega orožja. Priprave za invazijo so se torej začele. Anglija in Amerika sta klicali vedno več vojakov pod orožje. Vojna protivojdnja je začela obratovati s polno paro. In pri tem je Stalin še venomer priganjal, priganjal. Ko so Američani zasedli Severno Afriko, Stalin ni hotel priti na posvetovanja v Casablanca, kjer sta ga pričakovala Churchill in Roosevelt s celo gardo svojih generalov in državnikov. Maja 1943, ko sta se Roosevelt in Churchill iznova sestala, sta bila v velikih skrbih zaradi Sovjetske Rusije, ker sta se bala, da bo Stalinova potrpežljivost prej pri kraju, preden bo vse pripravljeno za vdor v Evropo. Sklenila sta zatorej, da se z njim dim prej sestane. In tako je naposled prišlo do sestanka vseh treh v Teheranu. Tu je Stalin zmagovalil na vsej črti. Karkoli je zahteval, z vsem sta mu uslužna predstavnika angloameriške rase ustregla. In Stalin je bil tisti, ki je celó določil dan, kdaj morajo Angloameričani nastopiti svojo križevno pot proti Evropi. Tako se nam je s pričetkom včera v Evropo razodelo, kdo ima tu glavno besedo in kakšen je pravi namen vpora: Evropa

naj bi — oblegana od vseh strani — zapadla boljševizmu.

Velik račun brez krčmarja

Teheranski sklep je bil vsekakor velik račun, toda storjen je bil brez krčmarja. Narod, ki je v sedanji vojni prevzel nase veliko žrtev, da ubrani Evropo pred boljševizmom, ni podcenjeval sovražnih poročil o pripravah za invazijo. Pripravil se je na usodne dogodke z vsem zanosom hrabre krvi in z vsemi možnimi tehničnimi pripravami, kar jih more nuditi moderno iznajditeljstvo. Koderkoli je Evropa posebno ogrožena, je zrasel orjaški trdnjavski zid. Izbrane divizije pod vodstvom bojnikov, ki so se obnesti že na

vzhodni fronti, ojačene s številnimi oddelki prostovoljcev in specialnih čet, so stale že dolgo pripravljene, da sprejmejo borbo z vsiljivci, ki na evropskih tleh nimajo ničesar iskati.

Borba za Evropo se je pričela in je v polnem razmahu. Kmalu se bodo pokazali prvi obrisi velike odločitve. Angloameričani so se na povelje Moskve zagrizli v najtrši oreh, ki ga je bilo mogoče najti zanje. Res je, razpolagajo z veliko premočjo in razsipajo s človeškimi žrtvami, kakor so vajeni razsipati z denarjem. Posamezni krajevni uspehi se dajo priboriti na tak brezobziren način vojevanja. Toda v vojni zmaga vedno le tisti, ki zmaga v poslednji bitki. Do te pa je še daleč, precej daleč.

Vojaški in politični razvoj dogodkov

O stanju na bojiščih je podala nemško vojno poročilo v torek naslednjo sliko:

Führerjev glavni stan, 13. jun. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

V Normandiji je poskušal sovražnik včeraj z zelo močno in trajno uporabo letalstva na številnih mestih razširiti svoje predmostje proti jugu in jugozapadu. Pri tem so bili boji posebno siloviti na področju zapadno od Caena in južno od Bayeuxa. Pri uspešni obrambi sovražnikovih napadov smo uničili številne oklopnike. Sovražnik je imel težke krvne izgube.

Bojna letala so v bojih proti sovražnikovi izkrcevalni mornarici z bombami v polno zadela dve večji tovorni ladji.

Nad invazijskim bojiščem in nad zasedenimi zapadnimi deželami smo zbili 76 sovražnikovih letal.

Poveljujoči general armadnega zbora, topniški general Marcks, hrabri branilec Cherbourškega polotoka, je pri težkih bojih junaško padel v prvi bojni črti.

V borbah proti sovražnikovemu izkrcavanju se je odlično borilo vojaško in mornariško obalno topništvo. Zlasti so se izkazali 1245., 1255. in 1261. oddelek vojaškega obalnega topništva ter mornariške obalne baterije Marcouf, La Pernelle in Longues.

Na italijanskem bojišču je sovražnik včeraj s strujenimi močnimi in oklopnimi silami napadel od obale Tirenskega morja pa do Tibere. Dočim mu je uspelo doseči zapadno od Bolsanskega jezera nekaj, medtem že zaježenih vdorov, smo vzhodno od jezera po ogorčenih borbah razbili njegove petkrat ponovljene napade.

V osrednjih Apeninih in v Abrucih sovražnik še nadalje le oklevaje sledi našim odmlkalnim pokretom.

Na vzhodu so se severozapadno od Jasija in v Karpatskem predgorju zjavalili sovjetski sunki.

V hudih napadalnih in obrambnih bojih zadnjih dni se je na področju pri Jasiju posebno izkazala 79. hesensko-nasauska pehotna divizija pod vodstvom generalnega majorja Weinknechta.

Južnozapadno od Narve so boljševiki istočasno napadli na več mestih. Z visokimi krvnimi izgubami smo jih povsod odbili.

Britanska letala so odvrгла v pretekli noči bombe na več krajev v rensko-vestfalskem področju. Posebno v Recklinghausenu in Essenu je nastala škoda na poslopjih in so bile izgube med prebivalci. Nočni lovci so sestrelili 21 sovražnikovih letal.

Nemška borbena letala so napadla v zadnji noči posamezne cilje v južnovzhodni Angliji.

Poziv vsem treznim Slovincem!

Ob pričetku invazije je imel šef aktivne propagande g. Izidor Cergol v ljubljanskem radiu kratek govor, s katerim je pozval vso našo javnost k opreznosti pred anglosaško propagando, ki pomaga vtihotapljati boljševizem v Evropo. Prišel je čas obračuna z židovskimi pomagači. Evropa mora zmagati in bo zmagala! Tu naš narod ne more odločati: ogromen in silen stroj, mesece in mesece skrbno pripravljan in negovan, je pognan, da očisti ognjčša vpađa. Mi ne vemo, če bo to že danes ali jutri — vemo pa, da bo sigurno. Evropskim narodom je bodočnost zagotovljena. Vsem? Ne, samo tistim, ki bodo dokazali, da so politično zreli, in le onim, ki bodo takrat življenjsko še dovolj močni. Hočete, da bo tudi naš narod med temi? Potem smete samo po poti prezidenta Rupnika! Korist Anglosasov in boljševikov ni naša slovenska korist. Njihova je v borbi proti Evropi, naša je nujno v borbi za Evropo! Njihovo je sodelovanje in podpiranje komunizma, naš je krvavi obračun z njim. Danes so v kretanju milijonske mase in če se naš majhni narod po neprevidnosti vtakne v to vojaško kolo, bo neusmiljeno strt. V tej borbi ne bo usmiljenja! Kaj nam potem pomaga slovenska domovina, če pa ne bo slovenskih mož in žena! Zato, bratje in sestre, — je zaključil g. Cergol — proč od zakonitih šepetalec, grobarjev naše krvi. Bodimo vedno politično dorasli položaju. Samo na ta način pravilno izpolnjujemo svoje poslanstvo!

Vpliv Moskve v Italiji

Po umiku Nemcev iz Rima sta se tja pripeljala »prestolonaslednik« Umberto in savojski maršal Badoglio. 75-letni bivši kralj Viktor Emanuel, ki ga je nedavno nekoliko zadela kap, se je odrekel kraljevskemu obliastvu in je vsa pooblastila prenesel na italijansko vlado. Umberto je bil imenovan za nekakšnega državnega upravitelja. Ko sta Umberto in Badoglio prišla v Rim, ju je prebivalstvo hladno sprejelo. Takoj od prve ure se je čutil vpliv boljševizma. Začelo se izhajati italijansko komunistično glasilo in vpepovod po zidovju so je pojavili znaki srpa in kladiva. Badoglio se je odločil, da se umakne iz političnega življenja, ker je videl, da je njegov položaj docela omajen. Odstopil je na soglasno zahtevo političnih voditeljev. Tako odhajata v pokoj poslednji italijanski kralj in njegov maršal, ki sta se proslavila z velikim izdajstvom.

Na Umberta je oddal neki neznanec kmalu po prihodu v Rim več revolverjskih strelcev, ki niso zadeli. Za napadalcem, o katerem sodijo, da pripada boljševiškim krogom, manjka vsaka sled.

Novi predsednik italijanske vlade v Rimu je 71-letni Bonomi, ki je obenem prevzel zunanje ministrstvo. Enako stara ministra sta grof Sforza in Benedetto Croce. Posebno značilno pa je, da sedé v tej vladi trije boljševiki, med njimi prosluli komunisti Togliatti. Seveda bodo samo ti trije odločali, kakšna bo poslednja italijanska politika in kako dolgo bo Bonomi na vladi. Laneka savojska izdaja je odprla boljševizmu na stečaj vrta v Italijo in zdaj prejema od Moskve primerno plačilo. Posledice bodo kmalu vidne.

Berlinsko časopisje o invaziji

Berlinsko časopisje se je takoj prvi dan po invaziji obširno bavilo s pričetkom tega velikega spopada. Pod naslovom »Bitka na zapadu se je pričela,« je zapisal vodilni dnevnik »Völkischer Beobachter«:

»Na povelje Moskve so se morali Anglieži in Američani slednjič odločiti, da tvegajo invazijo, katero so doslej tako dolgo zavlačevali. S tem nastopi ogromna preizkušnja, na katero se je pripravil sovražnik že leta in za katero je nagromadil ogromno rezerv. V tej veliki uri se nemški narod zaveda zgodovinske naloge, ki jo stavlja sovražnikov vseplošni napad in ve, da je od njega odvisna nadaljnja usoda naroda. Gremo v to borbo z nezlomljivo voljo, da ne odnehamo prej, dokler ne zmagamo ali s tem zagotovimo življenje, čast in svobodo našega naroda za več pokolenj. Nemški narod je v tej težki in usodni uri združen okrog svojega Vodje, v trdni veri v zmago njihove pravične stvari, združen okrog Vodje, ki ga smatra kot poroka zmage in nove bodočnosti, ki bo vredna našega naroda in ki izpolnjuje namen naše zgodovine.«

List »Deutsche Allgemeine Zeitung« pa je zapisal: »Dolgo pričakovani dan invazije je tu. Nemško vodstvo in nemški narod sta pripravljena na ta dan in z zaupanjem gledata v bodočnost. Nemški narod je sprejel vest o pričetku invazije s popolnim mirom, da, rekli bi lahko, z nekim občutkom osvoboditve. Narod in oborožena sila, država in stranke vedo, da gre za ves naš obstoj. Sedaj je prišla — po dolgih letih doslej še nezaznamovanih naporov — ura, ki zahteva največji napor vseh sil. Velika preizkušnja boja za evropsko trdnjavo je pričela.« List je zaključil: »Nedaleč od starih bojnih poljan bomo dosegli zmago.«

Naš prezident — delavstvu

Na pomembni protikomunistični manifestaciji je izrekel zavednim delavcem priznanje in zahvalo

O priliki proslave polletnice ustanovitve delavske protikomunistične akcije se je 12. junija v Delavski zbornici vršilo zborovanje, ki so se ga v velikem številu udeležili naši zavedni delavci. Shod je s svojo navzočnostjo počastil prezident uprave Ljubljanske pokrajine g. div. gen. Leon Rupnik, ki je imel ob tej priliki naslednji nagovor na zborovalce.

Dragi moji prijatelji! Z veseljem sem sprejel vaše vabilo, da se udeležim proslave polletnice delavske protikomunistične akcije. V svojem in v imenu nemškega predstavnika gospoda podpolkovnika Badeja se vam iskreno zahvaljujem za prijazno povabilo.

V teku te proslave ste mi dokazali, da nisem zaman ponosen na slovensko delavstvo. Prepričali ste me, da moja želja, biti med vami in biti z vami v najožjih stikih, ni osnovana samo na simpatijah in čustvih, ki jih — sam delavsko-kmečkemu poreklu — gojim do naših kmetov in delavcev, ampak ima opravičilo v dejstvih in uspehih, ki ste jih doprinesli v teh težkih časih preizkušnje Slovincem.

Kmetje in vi, dragi delavci, ste živci naše domovine. Vi ste v teh dneh zmešnjav, zmede in zbeganosti brez oklevanja in odločno nastopili proti brezbožnemu, protinarodnemu, zločinskemu židovskemu boljševizmu kot enotna fronta in s tem odločili tudi o njegovi usodi. Zaradi vas, ki vas je hotel imeti za prvobornike revolucije, pa ste mu napovedali boj v sodelovanju z mojimi kmeti in z mojo bojbeno in zvesto mladino, boljševizem pri nas že propada in bo tudi dokončno izgnil.

Vaša odločitev in vaše delo pa je pomembno prav posebno zaradi tega, ker je poleg kmeta vaš stan tisti, ki je na dogajanjih današnjih dni najbolj prizadet. Te borbe in te žrtve, ki jih je naš narod zaradi izdajalskega početja komunističnih plačancev svetovnega židovstva moral pretrpeti in dati, morajo v novi bodočnosti priti pred plačilo našemu narodu, vam pa popravo prestalih krivic in dostojno, na pravičnosti in upoštevanju temelječe življenje.

V rešitvi družabnih vprašanj na narodnostni podlagi je obsežna naša bodočnost.

Za to delo pa sta potrebna nesebičen napor in žrtvovanje vseh Slovincem kot enote.

Postavili ste si program: Bog, stan in narod! Po tem programu ste s svojim delom dali svetel zgled vsem Slovincem. Kakor je vaša borba proti komunizmu postavljen cilj: vse za stan in narod, tako mora biti nam vsem skupen cilj: vse sile in vse žrtve za rešitev slovenskega naroda!

Vi, ki ste se poleg mojih kmetov prvi organizirali, ste pa tudi pokazali vsem, da naša rešitev ne sme temeljiti na strankarstvu, ampak na složenem sodelovanju vseh Slovincem kot enote. V tem ste zaradi mesta, ki ga v narodni skupnosti zavzemate, prepričljivo opozorilo onim, ki tega še do danes niso spoznali.

Množice padlih na obali

Pri Le Havru ujeti kanadski nadporočnik George Mac Donald je izjavil: »Ko smo odleteli iz Anglije, nam je bilo rečeno, da je pristanek na oni strani varen, ker imamo tam močno in široko predmostje. Ko smo pa pristali na francoski obali, se nam je nudila grozna silka. Kakor daleč je neslo oko, so ležali na obali razbiti britanski izkrcovalni čolni, izgoreli oklopniki in od min raztrgana transportna letala. Najgroznejše pa je bilo pogledati številne padle angleške vojake, ki so ležali vzdolž vse obale. Med njimi sem videl mnogo Kanadčanov. Sam sem mogel naštetih nad 2000 padlih vojakov. Več nisem mogel šteti, kajti število padlih angleških vojakov gre v desetisoče. V ujetništvu sem našel le malo Kanadčanov, kajti večina njih leži mrtvih na bojnem polju. Boj na severno-francoski obali je gotovo najbolj krvav v tej vojni. Vsakdo, ki pride preko Kanala, mora računati, da je njegovo življenje odmerjeno le še na ure in če ima srečo kvečjemu na par dni.«

Nešteta razmesarjena trupla

Boji pri ameriškem izkrcanju so bili sinfonija krvi in blata, piše londonski dopisnik švedskega dnevnika »Aftonbladet« v poročilu o visokih ameriških izgubah pri invaziji. Oni Američani, ki so jo preživeli, so jecljaje izpovedali: »To je bil pekel, pravi nepotvorjeni pekel. Doživeli smo moro razmesarjenih trupel, ki so jih mine metale v zrak, potapljajočih se čolnov in obupno tulečih

Po svojem delu lahko ob polletnici svojega nastopanja proti komunizmu pokažete že lepe uspehe. Osebo se vam za to, za kar boste nekoč v narodni skupnosti zavzeli zavdanja vredno mesto, zahvaljujem in vam izrekam svoje iskreno priznanje.

Ginjen pa se vam, dragi moji delavci, ki ste eden izmed najpomembnejših stebrov, na katerih stoji moje delo za rešitev in bodočnost naroda in domovine, zahvaljujem za zaupanje, ki ste mi ga že od vsega začetka izrekli in mi sledili.

Kakor sem se doslej trudil, da vam — kakor vsemu mojemu ljubljenu narodu — s svojim delom koristim, tako bom v zaupanju v Boga in njegovo priučujočnost nad slovenskim narodom opravljal svoje težke dolžnosti tudi v bodoče, da bo v novi Evropi, kateri v boju z boljševizmom in njegovimi pobesnelimi pomagači gradi obrise nemšid vojak, slovenski narod zavzel dostojen prostor in da bo v tej narodni skupnosti vsak stan in vsak posameznik stal na mestu, ki mu po zaslugenju in pravičnosti pripada.

Za to pa kot doslej, tako tudi v bodoče zbirajmo sile, ustvarjamo za svojim borbenim domobranstvom enotno fronto Slovincem, z živo, dejstveno vero zaupajmo v Boga in svoj narod in ustvarjajmo pogoje svojih bodočih sreč.

Vam, dragi moji delavci, pa kličem: polletnici vaše borbe naj sledijo v dolgi, srečni bodočnosti bogati uspehi, ki jih boste spričo svoje enotnosti, pripravljenosti in dela zagotovo dosegli po vašem načelu: Bog, stan in narod!

Snet je bila našemu zavednemu delavstvu dana prilika, da je čulo bodrilno besedo gospoda prezidenta generala Rupnika. Že v svojem velikem programskem govoru letos 16. aprila je gospod prezident naglasil, da je treba slovensko delavstvo odtegniti varljivim zapeljivanjem židovskega marksizma in ga vklentiti kot dragoceno sestavino v našo polno narodno skupnost. S pravim upoštevanjem socialne pravičnosti mora biti tudi pri nas dosežen socialni mir. Premoščeni morajo biti vsi prepadi, ki se zevajo med posameznimi stanov. Izginiti morajo vsa dedanja neravnostva.

Prav posebno na gospod prezident v nagledavanju za gospodarsko in socialno obnovo slovenskega naroda želi in terja složenost kmetijskega in delavskega stana. Ta dva stanova drug drugega harmonično izpopolnjujeta, onadva sta glavna stebra našega naroda. To svojo vodilno misel je gospod prezident posebno temperamentno naglasil v gornjem govoru, izrečenem ob priliki delavskega jubileja, ki ni toliko znamenit po časovnem obdobju, kakor po namenu in pomenu ustanove, ki uživa vso razornost naših oblastev. Še prav posebno gospoda prezidenta samega, in zasluži med narodom visok ugled. Pričetek govor gospoda prezidenta naj bo našemu delavstvu ne samo pomembna besedna zveza, temveč tudi bodilo in zahvala za čvrsto slovensko narodno zavednost, ki to slovensko delavstvo izkazuje v dobi največje preizkušnje.

detonacij, sinfonija krvi in umazanosti.« Siloviti nemški topniški ogenj je metal po zraku žive in mrtve. Ko pa se je vsipal na invazijske čolne, jih je zagrinjal z valovi vode. Mnogo vojakov je utonilo v morju, drugim je uspelo, da so priplovili na obalo, kjer pa so jih zopet zadevali granatni izstrelki. Trupla so v celih vrstah ležala vzdolž obale. Bila so pokrita le z odejami, kajti ni bilo časa, da bi jih pokopali. Obala je polna neprijetnih sledov bojev in zmešnjav. Čelade, pišma, ki jih je morda še s krova pisal kak vojak, da bi z njimi poročal domov o veliki pustolovščini, čevlji, obleke, cigarete, vse leži razmetano in v velikem neredu. Reševalni pasovi so zmetani v velikih kupih. Ponekod leže odprti kovčki, po obali pa so raztresene zobne ščetke in brisače. Vidiš ljake, ki so jih izkopal granate in jarke, ki so služili možem za obrambo. Nato pa pridejo majhni kupčki peska, v katerih je zasajen bajonet z vojaško čelado...«

V ponedeljek so iz Berlina poročali: Do sedaj so vojna mornarica, letalstvo in oddelki vojske uničili ali pa tako težko poškodovali, da bodo dolgo časa nerabni: 43 prevoznih in velikih izkrcovalnih ladij, 17 vojnih ladij od težke križarke pa do brzih čolnov, 21 izkrcovalnih ladij za oklopnike in posebnih vozil, ki so imela tudi nekatera 5000 ton ter nešteto izkrcovalnih čolnov za moštva. Razen človeških izgub, ki gredo v polke, se je s temi ladjami potopilo tudi več sto oklopnikov in topov ter celi vlaki orožja, orodja in streliva.

Goriška se dramí

Zelena Vipavsko, sončna Brda in naše zavedne Gore zajemajo spet naše, domače življenje

Goriški glavni trg, imenovan Travník

Ko me je po dolgih letih odsotnosti sprejela spet sončna Gorica v svoje gostoljubno okrilje, se najprej nisem prav znašel. Imel sem nekoč v mestu veliko prijateljev in znancev, pa nisem vedel, kje naj začnem povpraševati po njih, ko sem se v hipu — čim sem bil v središču, na prijaznem Travniku — znašel nepričakovano v družbi samih domačinov. Na obrazu sem jim čital veselje, da smo se po dolgem času spet našli sredi Gorice, kakor jim tudi jaz nisem mogel prikriti svojega navdušenja. Kmalu smo se sporazumeli in zavili v prijazno gostilno, kjer smo se nekoč v povsem drugačnem razpoloženju tiho pogovarjali vsem, kar nas je težilo... To pot pa smo že ob vstopu naleteli na povsem novo okolje in duša je bila že ob prvi čaši vipavca židane volje — »kot bila bi pila kraški teran«. Vse se nam je zdelo tako domače, tako neprisljano in tako nekdanje, da smo med prijatelji na mah pozabili na dolgo ločitev in kar tako — kot da bi bilo samo po sebi umevno — svoj vedri pomenek spremenili v veselo pesem, ki je kmalu povezala vse goste v gostilni v eno samo družbo... Tako sem že prvi dan našel Gorico takšno, kakor sem jo bil poznal od prej.

Mesto samo se je sicer prav lepo razvilo, povečalo in obogatilo z mnogimi lepimi palačami, toda ljudje, kakor sem jih nekoč poznal, se niso veliko spremenili. Tudi naši deželani, ki prihajajo v mesto, če le morejo, so takšni, kakršni so bili: prav tako oblečeni (da že takoj po videzu ločiš Vipavca, Kraševca ali Tolminca od Furlana), prav tako domači in naši, prav tako — ali celo še bolj — samozavestni. Že tu v Gorici čutiš, da se Goriška dramí. Otrsa se počasi najtežje more, ki jo zanjo pomeni komunistično tolovajstvo. V narodnem pogledu so naši zavedni Goričani dan za dnem doživeli kako novo razočaranje prav zaradi protinarodnega in izdajniškega delovanja teh narodnih izkoreninjenjencev, ki so našim Vipavcem, Kraševcem, Bricem in Tolmincem obetali »svobodo«, dejansko pa jih pahnili v objem badoljevskih izdajalcev, s katerimi se vsevpred bratijo. To so mi z največjim ogorčenjem

pripovedovali že moji prijatelji v Gorici, še bolj pa sem se o tem prepričal, ko sem pogledal tudi na deželo in govoril z našimi preprostimi ljudmi.

V goriški okolici in še marsikje drugod sem si lahko ogledal posledice zločinskega zavajanja našega ljudstva v »borbo«, ki mu je prinesla samo gorje in razočaranje. Ljudje pa so komunistično igro, ki ji je edini cilj obubožanje našega naroda, da bi postal »zrel za revolucijo«, povsod dodobra spoznali in spregledali. Kjer je tolovajski teror že popustil — v krajih, kjer so danes slovenske narodne straže, ki skrbijo za red in mir, obenem pa čuvajo našo narodno dedščino, kakor tega niso delali tolovaji — tam so ljudje že zadihali svobodno in se z vso vnemo lotevajo naše obnove, tako tvarne kakor duhovne. V neizbrisnem spominu mi ostane, kako so v vseh takšnih krajih z navdušenjem segali po slovenskih časnikih in s kolikšnim zanimanjem so prebirali vesti iz drugih krajev, od koder pod rdečo strahovlado niso imeli nikakih poročil ali pa le po komunistično prikrojena. Presenetilo me je, na primer, s kolikšno ljubeznijo so segali po »Goriškem listu«, čeprav so komunistični agitatorji vsakemu našemu človeku zagrozili s smrtjo, če bi si upal brati ta list.

Najbolj je zaradi komunistične strahovlade trpel doslej spodnji Kras, zelo hude je prestala tudi Vipavska dolina, dočim je Erice »narodna« politika OF najbolj razočarala, Tolmince pa so najbolj odvrnili od tolovajev — umori nedolžnih slovenskih ljudi. Pod vplivom teh dogodkov so se goriški Slovenci kmalu stregli in se začeli prebujati iz omame, v katero so jih hoteli uspraviti komunistični agitatorji s svojimi lažnimi frazami o »narodni« in »osvobodilni« borbi ali »borbi proti okupatorju«. Danes je tudi že Goriška preprežena z mrežo trdnih in močnih postojank domačih varnostnih straž, ki imajo svoje posadke v Bovcu, Kobaridu, Tolminu, Kanalu, Gorici in drugod. Govoril sem s stražarjem z Vipavskega, ki mi je navdušeno pripovedoval o svojem prvem obisku v domačem kraju, odkar je pri Narodni straži v Gorici. Ko je šla njegova četa skozi domačo vas, so vsi domačini pozdrav-

ljali stražarje in jih prosili, naj bi ostali kar med njimi. Fant je prepričan, da se bo tudi to v kratkem zgodilo, kakor se maralkje na Vipavskem, pa bo dolina spet mirna in varna. Vipavci pa veseli, da bodo spet lahko narodno mislili in delali, kakor jim je to v krvi, da bodo spet lahko Slovenci in samo dobri Slovenci.

Tako se dramí zdaj vsa goriška dežela in postaja spet domača in prisrčna. Vse njene naravne krasote, njeni gostoljubni in narodno zavedni prebivalci vabijo spet naše rojake na obiski: premnogi se vračajo že za stalno na svoje domove, mnogo pa je tudi takšnih, ki jim postaja prav sedaj Goriška njih druga domovina, od katere se ne žele več nikdar ločiti. S komur koli sem govoril, v mestu in na deželi, povsod so mi izražali isto željo, naj bi bilo takšnih Slovencev čim več. To je tudi moja želja.

Goriški

Kako sem kuhal

»Dovolite, da Vam popišem, kako sem kuhal.« Prava reč kuha! Tako sem vedno trdil, kadar je kakšna gospodinja tožila, da ji je težko kuhati, posebno v teh časih, ko nimaš vsega na izbiro.

Prosim Vas, kaj pa je prav za prav kuha? Kuhati se pravi, vreči nekaj različnih reči v lonec, postaviti na razgreti štedilnik in počakati, da se skuha! Včasih morda še malo pomešati, nato pa prinesiti na mizo.

»Kar poskusi, boš že videl!« mi je rekla žena. In hotel sem poskusiti.

Ponudila se mi je prilika, ko je žena malo zbolela.

»Enajst je že ura, Ivan: morala bom vstati, da pripravim obed!« je rekla.

»Ampak prosim te, Mišena, kaj vendar misliš! Z vročino, pa v kuhinjo! Ne, tega ti ne morem dovoliti!«

Zdaj ah nikoli! sem si mislil in skočil po toplomer ter ji ga potisnil pod pazduho. Treba je bilo izrabiti ugodno priložnost, da se izkažem.

»Prosim te, 38 stopinj! Takšna nikakor ne smeš iz postelje! Bom že jaz pripravil. Ti tako ne boš jedla, za nas bom pa že kaj skuhal.«

Precej dvomljivo me je pogledala in se namehnilla.

Že sem skočil v kuhinjo in začel kuhati. Preden je zagorelo, sem imel čisto črne roke do rokavov. Potem sem pristavil lonec z vodo na ogenj, mleko in skodelico z ovirki.

Sedel sem na zaboj zraven štedilnika in se zamislil: To bomo danes jedli! Najbrže si bodo vsi želeli, da bi jim še večkrat kuhal. Masti bo treba dati precej več, kakor je dala žena, da bodo žganci lepo mastni. Kar tresti se morajo v skledi.

Zaščegetalo me je v nosu, najprej prijetno, potem pa prav neprijetno. Zdramil sem se iz premissljevanja. Po štedilniku se je začelo razlivali kipeče mleko. Skočim in potegnem lonec na kraj štedilnika. Ta pa se zadene ob rob okvira — sploh so štedilniki zelo neročni, ker imajo toliko robov — in nekaj mleka mi pljusne na roko. Malo me zaskeli, pa bo že minilo; hodim po kuhinji in stresam roko.

Že spet nekaj kipi! Aha, voda za žgance vre. Koliko je že treba pustiti vode v loncu? Saj res, polno je lahko, potem pa se mora odliči. Stresem v lonec moko, da nastane lepa kepa. Zdaj pa je treba pustiti, da se kuha 25 minut. Ne, pol ure, ker je boljše več, kakor premalo. Če le ne bo pretrdo? Žene ne bom hodil zdaj spraševati, ker bi še utegnila sama iti v kuhinjo. Nič, 27 in pol minute naj vre; tudi pri kuhi je potrebna zlata sredina.

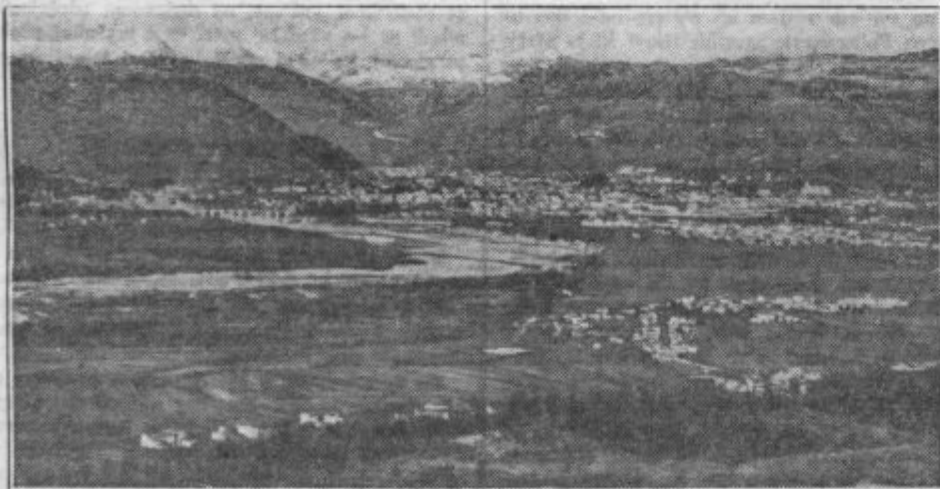
Vzamem iz žepa uro in čakam... Še dve minuti... še ena... še pol... Potegnem lonec na kraj štedilnika, odlijem nekaj vode in začnem mešati. S težavo premikam kuhalnico po posodi. Ajdova moka se je spremenila v vlačno, gumijasto snov. Malo drugačni so bili sicer žganci, kadar jih je kuhala žena, pa to nič ne de. Morajo pač še nekaj časa stati, da se izparijo. Mešam, da mi je vroče; sopara iz lonca mi je puhtela v obraz in lase, da so se sprijemali, po obrazu pa mi je tekel znoj, pomešan z ohlajeno paro, ne mogel bi trditi, da ni padla nobena kaplja v žgance. Vendar sem jih dobro premešal. Potem pa sem jih pustil nekaj časa ob strani štedilnika.

Prav dobro sem opravil svoj posel! Pogrnem hitro še mizo, pripravim krožnike in postavim skledo z žganci na mizo.

»Halo! Obed je na mizi!« zakličem, kakor je imela navado moja žena. Takoj pritečeta sinček Branko in hčerka Alda, ki sta ravno prišla iz šole; nato sede še moj brat, ki je bil pri nas gost, za mizo.

»Kar vzemi, boš videl, da je prav dobro!« mu pravim. »Takiš še nisi jedel!«

Vsi si vzamemo žgancev na krožnike in začnemo jesti. Ali čudno, nobenemu nič kaj posebno ne tekne.

Pogled na Gorico z gore sv. Mihaela, v ozadju planine, kjer so bile v svetovni vojni najhujše bitke

»Imaš prav,« mi reče brat, »takih pa še res nisem jedel!«

Tudi meni so se valili žganci po ustih, in zdelo se mi je, da jih je čedalje več.

»Ne vidita, kako očka je? Le hitro! Kar je na krožniku, morata pojediti!« sem se razhudil, kakor se je včasih moja žena, ko otroka nista hotela jesti.

Toda nič ni pomagalo; skoraj polovico sta pustila. Jaz sem seveda pridno jedel, da sem pokazal, kako imenitno sem pripravil obed, četudi mi ni danes nič dišalo.

Moj brat je globoko vzdihnil, rekel pa ni nič. Samo videl sem mu na obrazu, da ni bil posebno zadovoljen z obedom.

»Veš, težko je dandanes s kuho, ko ne dobiš niti dobre moke, iz slabe se pa ne da kaj prida napraviti!« sem se hitel opravičevati.

Vsi smo šli potem v sobo, kjer je ležala žena. Hvala Boga, bila je že mnogo boljša.

»Zvečer bom že lahko spet sama kuhala!« mi pravi. Bratu se je pri teh besedah razjasnil obraz. Otroka sta celo rekla, da niso bili danes žganci nič dobri in da očka ne zna kuhati. Pomislite kaj takšnega! Ljudje so pač razvajeni!

Po večerji, ki jo je že skuhala žena, sta silila otroka spat, kar se je zelo redko dogajalo. Žena je pripomnila, da ima Alda nekoliko vročine. Najbrže se je nalezila influence od nje!

Bilo je že zelo svetlo, ko sem se prebudil. Ne vem, zakaj me boli želodec, saj nisem včeraj veliko jedel! Kakal sem, da bi prišla k meni Alda, ki me je večkrat potegnila zjutraj za ušesa. To jutro pa je ni bilo. Vstal sem in se oblekel. Bolečine v želodcu niso hotele ponehati.

Odsel sem v sobo, kjer spita otroka, da se malo pošalim z njima.

»Oho, zaspanca, sonček bo že prisijal na posteljo, vidva pa še vedno...«

Beseda mi je zastala, ko sem oba zagledal: Alda je tiho stokala in se prijemala za želodec, Branko pa se je zvijal po postelji in tožil, da ga ščiplje v trebuhu. V hipu mi je bilo jasno, kaj vse to pomeni. Tudi mene je še zmeraj bolel želodec.

Skočim v gornjo sobo, kjer je spal brat, da mu povem, naj gre hitro po zdravnika, ker sta mala dva bolna. Ali glej čudo! Tudi on sedi stisnjen v dve gube na stolu in se drži za želodec.

»Nezaslišano! Kaj je vendar to?«

»Žganci, žganci, moj ljubi! Presneto dobro si nam jih zabelil!« pravi brat in zastoka.

Zbežim v kuhinjo, kjer je bila žena — hvala Bogu zdrava — da ji povem, kaj se je zgodilo. Ali ona je že vedela, kako in kaj. Nič ni rekla, samo pogledala me je kakor takrat, ko sem ji rekel, da bom kuhal za obed. Zdaj sem razumel, kaj je pomenil tisti njen pogled. Jaz pa tudi nisem nič rekel. Za skesanega grešnika je najbolje, če je lepo tiho. V kuhinji je dišalo po grenkem čaju, in ni bilo treba spraševati, kaj to pomeni.

Tisti dan otroka nista šla v šolo. Otroka in brat so bili kmalu zdravi, ker niso pojedli mnogo žgancev. Samo meni še ni nič odleglo. Še več dni sem pil grenke čaje in se postil, pa nič. Nazadnje sem moral iti k zdravniku.

Cez nekaj dni sem stopil v kuhinjo.

»Milena!«

Obrnila se je od štedilnika in prišla k meni; skrbelo jo je, kako je z mojim zdravjem. Jaz pa sem jo potegnil k sebi in vroče poljubil.

»Kako dobro znaš kuhati, Milena!« sem ji rekel in ji pogledal v temne oči. Ona pa me je le rahlo pobožala po licih in se mi sladko nasmehnila.

Odsihdod ne kuham več, še kropa ne. Običajno napravim tudi precej velik lok okoli štedilnika, ko grem skozi kuhinjo v sobo.

Zdaj sem že čisto zdrav, in tudi želodec z menoj. Včasih me vpraša žena, kaj bi kuhala. »Morda žgance?« pravi. Mene pa posili takrat nenavadno hud kašelj, da ne čujem, kaj mi pravi, podzavestno pa se primem za želodec, in zdi se mi, da me takrat zaboli, kakor da bi imel z menoj vred respekt pred vsem, kar je v zvezi s kuho

Nikodem

Utrinki

Ure najlepše sreče so le sekunde.

*

Kdor ljubi, je vedno mlad; življenje brez ljubezni je starost.

*

Pri moških velja: čimveč sovražnikov, tem več časti, pri ženskah pa: čimveč častilcev, tem več sovražnic.

*

Lepota mladosti odseva na obrazu starosti.

*

Ljubezen vzklije, raste in uspeva, brez rose, čežja in sonca.

*

Mlad obraz — pesem. Star obraz — povest.

Ženski vestnik

Omedlevica

Ko človek omedli, izgubi zavest, ne ve, kje je, telo mu omahne, nobenega uda ne more gibati, ne vidi, ne sliši in ne občuti nič. Ljudje omedle iz različnih vzrokov: ali se jim pretresejo možgani, včasih od kake močne bolečine, od prevelike utrujenosti, od nenadnega prestrašenja. Tudi izguba krvi, predoigo gladovanje povzroča omedlevico. Vsakdo ve, kolikokrat je že »prišlo slabo« ljudem v natlačeni cerkvi, pri zborovanjih, na vlaku in podobno. To pa zaradi tega, ker je v takih prostorih slab zrak, pljuča ne morejo dihati s potrebno lahkoto in človek se onesvesti.

Otrok mora spati mirno in zdravo

Dobro otrokovo spanje je veliko vredno. Koliko noči mora mati prebedeti, če otrok slabo spi! In ko otrok zaspi, je materino spanje nemirno, pretrgano, ker se je odvadila nemotenemu spanju.

Vzrok, da otrok slabo spi, je po navadi nepravilna prehrana, nered pri dejanju hrane, pretopli zrak v prostoru, kjer spi, preveč gorka posteljnica in še to in ono, na kar človek le redko misli.

Otrok mora veliko spati. Čim manjši je, tem več mora spati. Dojenček spi do 22 ur. Ko mu je leto dni, spi 20 ur, pri dveh letih po 16 ur. Šestletni otrok spi tudi 12 ur, in, ko doraste, 9 ur. Seveda toliko časa pa prespi malokateri otrok. Vendar mora mati skrbeti, da grede otroci do 10 let že ob osmih, večji šolarji pa ob devetih spat.

Otroka je treba, preden gre spat, skopati, bodisi vsak dan ali pa ga, če je večji, vsaj celega umiti. Pred spanjem mora otrok imeti mir. Ne sme uganjati razposajenosti, ne sme se vznemirjati. Nikoli ne dajte otroka spat, ko ima poln želodec. Dajte mu ob pravem času jesti, da se prebavila izprazni. S tem se prepreči pritisk črev in sečnega mehurja in otrok ima mirno noč.

V nekaterih družinah se otroku dovoljuje, da čuje z odraslimi, kadar so na primer gostje v hiši. Otrokom to ugaja, zjutraj pa so nenaspali, ponoči spijo nemirno. Samo enkrat v letu je lahko izjema, in sicer pri večjih otrokih. Na sveti ve-

Omedlel človek je v obraz bled in mrzel, ker kri ne dotaka v možgane. Omedlevica namreč ni nič drugega ko brezkrvnost v možganih. Zato človeku vse odpove, je popolnoma brez moči in mrzel pot ga obliva. Srce mu slabo utriplje, dihanje mu komaj poznamo. Navadno se ne zgreda nenadoma, nego omahuje polagoma. K sreči omedlevica ne traja dolgo. Bolnika je treba takoj odnesti na sveži zrak in ga položimo tako, da bo imel glavo in vrat nižje nego trup in noge. Takoj mu odpnimo obleko, posebno ovratnik in okoli pasa; po prsih in po obrazu ga močimo z mrzlo vodo in kisom, da ga vzdravimo. Če se še ne zave, pazimo, kdaj izdihava; pri vsakem izdihu mu pritisnimo prsni koš (rebra), da mu tako razdražimo srce, ki bo začelo hitreje delovati, in tudi pri dihanju mu s tem pomagamo.

Ko se bolniku vrne zavest, je še slab in utrujen. Ne ponujaj mu jedi, ne sili ga, naj hodi in ti odgovarja na nadležna vprašanja! Daj mu malo krepčila, pa ga pusti, da počiva, dokler sam ne čuti potrebe po gibanju in po jedi.

Pa tudi izjema naj bo zares izjema, pri majhenkih otrokih pa niti ne.

Pred spanjem ne pripovedujmo otrokom pravljic, niti ne čitajmo zgodbic, če hočemo, da bodo mirno in dobro spali. Tudi učiti se otroci ne smejo v poznih urah. Šolar naj se uči podnevi, zvečer se nikoli ne sme. Če vam otroci v spanju govorijo, če se strašijo in plašijo, so gotovo šli spat v nemiru ali pa so prepozno večerjali.

Sobo, kjer spi otrok, je treba pred spanjem dobro prezračiti; poleti pustimo okna odprta, če je le mogoče.

Spalno in posteljno perilo naj bo mehko in zračno. Dandanes je menda le še malo otrok, ki bi se za noč ne preoblačili. Koža mora dihati, ne sme se preveč ogrevati, drugače se v krvi nabira ogljikova kislina. Zato ne pokrivaljmo otrok s pernicami! Poleti zadostuje čisto lahka, pozimi pa debelejša flanelova odeja.

Prvi pogoj za zdravo spanje otroka je to, da spi otrok sam. Nikar ne učimo, da bi hotel k staremu ali odraslim v posteljo! Tudi če ne more imeti vsak otrok svoje lastne postelje, preskrbimo za kakšno nadomestilo, ki je vedno bolj zdravo, kakor spanje v dveh. Razložljiva postelja ali kakršnakoli zofa se da še zmerom kam postaviti. Samo nikar otrok dajati k odraslim, ali pa da bi spala dva v eni postelji! S starimi ljudmi pa otrok prav nikakor ne sme spati, če nam je do njegovega zdravja.

Resnica o rdečih lasih

Osebe z rdečimi lasmi morajo marsikatero preslišati. Po zaslugi nekega srednjeveškega praznoverja ki ga nova doba še do danes ni popolnoma premagala, jih smatrajo drugi ljudje pogostoma za zavratne, hudobne in prepirljive. Malokdo pa pomisli na to, da mnogi rdečelasji ljudje zovoljo te svoje barve dobesedno trpijo, da se čutijo manj upoštevane, kakor bi bilo potrebno, in da so morali že v svojih otroških letih slišati mnogo zlobnih opazk in dovtipov na račun svojih las. Ni čudno, da postanejo potem občutljivi, da se izogibajo drugih ljudi in kažejo še druge takšne lastnosti. To bi morali ljudje razumeti in se po tem ravnati. Naziranje, da je z rdečimi lasmi nujno zvezana ta ali ona napaka v značaju, je namreč popolnoma zgrešeno in krivično.

Prof. dr. Zdenko Stary iz Prage, ki je temu vprašanju posvetil obsežne raziskave, je dognal, da je treba razlikovati troje beljakovinskih snovi v lasih, ki dajejo po svojem višjem ali nižjem odstotku to ali ono barvo. Poleg svetle barvilne snovi, ki jo Stary imenuje levkokeratin, in temne snovi z imenom melanokeratin, določa barvo las tudi snov rodokeratin, ki je videti v čisti obliki rdečkasta. Različne mešanice teh barvil dajejo vse mogoče odtenke plavih in rjavih las. Popolnoma rdečim lasem nedostaja melanokeratina, na njegovem mestu je tem več rodokeratina, a to ima spet za posledico, da se rdeči lasje ne samo po barvi, temveč tudi po svojih fizikalnih in kemičnih lastnostih razlikujejo od plavih, rjavih in črnih las. Zanimivo je, da tvorijo lasne korenine rodokeratin zlasti v zgodnjih, otroških letih. Šele z leti prekrije temna snov, ki nastaja bolj v lasih odraslih oseb, rodokeratin in tako nam postane umljivo, da je rdečelasih otrok dosti več kakor rdečelasih odraslih. Sicer pa dobe lasje rdečo barvo lahko tudi na umeten način, ne da bi si človek to želel in pod vplivom zunanjih činiteljev. To barvo dajejo na primer neka barvila za plave lasje, če učinkujejo predolgo nanje, dalje salmiakovce, lasne krtiče v pločvinastem okviru itd.

Kar se tiče drugih lastnosti rdečih las, je treba omeniti, da so ti lasje najtrdnjši in da prekašajo

plave lasje po debelini za nekajkrat. Rdeči lasje so tudi močnejši od izrazito črnih las. S tem v zvezi bo pojav, da je na rdečelasih glavah manj las kakor na glavah drugih barv. Plavolasci imajo na primer povprečno 140.000 las, rjavolasci 110.000, črnolasci osebe 100.000, rdečelase pa samo 88.000 las.

A tudi neke telesne posebnosti so v zvezi z rdečimi lasmi. V koži zelo mnogih teh ljudi se tvori na primer izredno malo pigmenta, zato je njih polt naravnost preobčutljiva za sončne žarke. Dalje kažejo po ugotovitvah nekega drugega praškega profesorja meški z rdečkastoplavo brado neko posebno nagnjenost do vnetij v sklepih, neki dumajski raziskovalec pa je ugotovil, da je med rdečelasimi ženskami le malo kadilk, tako da je iz tega izvajal neko preobčutljivost teh oseb do nikotina.

Vidimo torej, da je v zvezi z rdečelasostjo cela vrsta posebnih lastnosti, ki morejo tu in tam sicer za malenkost vplivati na duševnost rdečelasih oseb, nikoli pa ne v takšni meri in s takšnimi posledicami za značaj, kakor si neuki ljudje predstavljajo na podlagi že davno zavrnjene babjevere.

Drobni nasveti

Okna se lepo umijejo z vodo, hitreje pa s špiritom ali sidolom. Ko so že suha, jih obrišemo še s časopisnim papirjem, da se lepo svetijo.

Slab duh sploh preženemo iz sobe, ako postavimo vanjo posodo z ostrim, vrelim kisom.

Mravilje preženemo, če potresemo na njih zbirališče kašo iz dveh delov stolčenega sladkorja in enega dela boraksa.

Če je v pohištvu črv, je treba žuželke, ki so v luknjicah, uničiti. Najbolj zanesljivo sredstvo je sublimat, razredčen v špirtu, katerega nanesemo s kurjim peresom ali tenkim čopičem v luknjice.

Predmete iz medenine lepo očistiš z vinakim kisom, katerega nekoliko z vodo razrediš in po očiščenju splakneš v zelo vroči vodi. Sirkno jih obriši s krpo ali mehkim usnjem.

Preizkušnja denarnice

Poročena sta bila osem dni. Torej še ledina, desno in levo sama ledina. Zenitovanjskemu potovanju sta se bila Feliks in Olga zaenkrat odpovedala, češ, da bi bilo škoda udobnega novega doma in sladkih, nemotenih uric med štirimi očmi.

— Dušica, — je govoril Feliks, ko je prihajal v medenih tednih z dela domov. — Dušica, kaj bova pa drevi počela? Ali bi šla na izprehod?

— Kakor hočeš, srček, samo če morem biti s teboj.

— Samo, da morem biti s teboj. Morda bi pa ostala kar doma. Misliš sem samo, da hočeš ti...

— Jaz sem pa mislila, da hočeš ti. Jaz ostanim zelo rada doma, srček.

— Dom si urediva takoj na moč udobno, dušica, — je dejal Feliks, ko se je zopet nekega dne vrnil z dela. Denarnico, listnico in uro je položil na pisalno mizo, dišečo še nekoliko po polturi. Potem je pa odšel v kopalnico, da bi oblekel pižamo. Olga je ta čas pogrinjala mizo in opravljala razne gospodinjske posle. Ko je Feliks zopet vstopil, je odšla v kuhinjo. Mož je ostal v sobi. Ozri se je okrog in si pomel roke. Potem je pa stopil k pisalni mizi. Pogled se mu je ustavil na denarnici in nenadoma mu je šinila v glavah čudna misel. Ali bi Olga odprla njegovo denarnico? Olga je bila v tem pogledu gotovo izjema. Ona je bila v vsakem pogledu zvišana nad vsemi. Med njima ni bilo nobene skrivnosti in zato tudi nobenega nezaupanja ne. Ali pa? Izkušnjavec je nenadoma stopil za Feliksov hrbet in mu prišepnil z vročo sapo: »Preizkusi jo, Feliks!« In ker je znano, da je na svetu le malo mož, ki bi mogli kljubovati satanovemu šepetu, je vzel Feliks škarje in lepilni papir ter odrezal za las tenak trakec. Z obema koncema je zalepil denarnico. Ko je bil nastavljen to sramotno past, je sedel za mizo.

Na to se je spomnil šele, ko je hotel drugo jutro pred odhodom v službo spraviti denarnico v žep. Papirnati trakec je bil še prilepljen na obeh koncih in Feliks ga je pretrgal, ko je denarnico odprl. Feliks se je sramoval sumničnega, tako da je delal zdaj pokoro in je kupil na povratku ženi slaščice. Ker pa ni imel dovolj drobiža, je potegnil iz žepa denarnico, da bi vzel iz nje stolirski bankovec, ki ga je imel v nji poleg petstolirskega. Hotel ga je menjati. Feliks je iskal in iskal, toda stolirskega bankoveca ni bilo. Zmaja je z glavo in menjal petstolirski bankovec. Domov gredeč je zaman razmišljal o tem, kam naj bi bil izgubil stolirski bankovec. V denarnici je bil in menjal ga tudi ni bil. Morda ga je izgubil? Toda iz zaprte denarnice se vendar ne more izgubiti. Če bi ne bila zalepljena. — O, fej, — je pomislil Feliks, — kako neblagoroden in nezaupljiv človek sem!

Zamišljen je prišel domov. Že na pragu se mu je vrgla žena okrog vratu, potem pa še enkrat, ko ji je dal slaščice.

— Hvala ti, srček, — je vzkljnknila in ga potegnila v sobo. — Tudi jaz sem ti pripravila presenečenje. Saj je tudi tvoje, kar je moje, kaj ne, dušica?

— Gotovo.

— Hotela sem ti pripraviti malo veselja, pa sem si kupila par najfinejših nogavic, takih, ki

ti tako zelo ugajajo, ker so kolena v njih elegantna. Kaj niso krasne?

Olga je privzdignila krilo, da je lahko videl nogavice v vsej njihovi dolžini.

— Krasne so, — je pritrdil Feliks in nozdri so se mu napelo.

— Vidiš, tvoja sem skupaj z nogavicami, — je nadaljevala Olga. — Ti si pa tudi moj z vsem, srček.

— Seveda, dušica.

— Potem takem je pa vse dobro, — je gosto-

lela Olga. — Da bi te mogla presenetiti, sem ti morala vzeti včeraj iz denarnice sto lir.

— Kaj? — je vzkljnknil Feliks in se zdrznil. — Kdaj si mi jih pa vzela?

— Včeraj, takoj ko si položil denarnico na pisalno mizo in odšel v kopalnico. Sodeč po tvojem obrazu se mi je presenečenje posrečilo.

— Seveda in sicer imenitno — je pritrdil Feliks in zadržal v sebi prvi zakonski vzdih.

Denarnice pa ni nikoli več zalepil.

Joe

Otok, ki ne pozna smrti

Lani nekoč je japonski poročevalski urad objavil, da je predsednik vlade general Tojo odletel z letalom na sveti otok Mijadžama molit v znane budistiške templje za zmago japonskega orožja.

Sveti otok Mijadžama, ki leži v japonskem notranjem morju, spada med najsvetejše japonske kraje. Vsak Japonec ga izgovarja z globokim spoštovanjem in za vsakega pomeni nekaj svetega. Otok z bujnimi rastlinstvom je ves posejan s templji. Grobno in sveto tišino moti samo nekaj hotelov, ki so jih morali postaviti zaradi številnih gostov. Razen hotelov so v istoimenski vasi tudi številne prodajalnice raznih spominkov. Z otoka je prelep pogled na luko, v kateri je vedno polno ljudi. Mlade Japonke stopajo ob obali in v svojih pisanih oblačilih prepevajo prastaro pesem šinta, nato se sklanjajo nad morskno gladino in božajo s svojimi majhnimi rumenimi ročicami mlačno morskovo, o kateri trdijo Japonci, da zdravi vsako telesno bolezen in lajša tudi vse dušne boli.

Naše zdravje

Trebušne bolezni, ki se nenadno pojavijo

Ne nameravamo govoriti o dolgotrajnih, kroničnih boleznih trebušne votline, ampak o boleznih, ki se nenadoma in brez poprejšnjih znakov pojavijo, pa so lahko smrtonosne, če zdravnik o pravem času ne pomaga. Vse te bolezni se začnejo z nenadno bolečino v trebuhu, in ta bolečina je prvi znak, da je človek bolan. Te trebušne bolezni so različne, ali so omejene samo na eno mesto ali pa boli ves trebuh, večkrat prehajajo z enega na drugo ali pa se vlečejo, kakor pravimo, to je, človek čuti in lahko pokaže smer bolečine.

Bolečine so lahko tope, zbadajoče, žgoče ali pa stiskajoče, kar je odvisno od subjektivnega občutka obolelega. Bolečine se pa ne pojavljajo vselej zaradi bolezni tega ali onega trebušnega organa, ampak izvirajo dostikrat od obolelih organov, ki niso v trebušni votlini. Če torej začne človeka nenadoma trebuh boleti, ni to še znamenje, da je bolan na kakšnem trebušnem organu. Nevarne bolezni, ki se javljajo z bolečinami v trebuhu, se pa spoznajo tudi še po drugih znakih. Skoraj pri vseh teh boleznih je trebuh napet, trd in na pritisk občutljiv. Če se dotaknemo trebuha, čutimo, kako so trebušne stene napete in trde, če pa pritisnemo s prsti nanje, občutimo hudo bolečino, ki se dostikrat še poveča, kadar pritisk

popusti. Tema dvema znakoma se pri nenadnih trebušnih boleznih pridruži še zvišana temperatura in hiter srčni utrip, bel jezik, trpeč izraz obraza, zaprtje ali pa preliv. Temperatura zdravega človeka se giblje med 36 in 38 stopinjami Celzija, srce pa mu udari po 70 do 80 krat na minuto. Če se pri obolelem temperatura zviša ali pa če mu jame srce hitreje utripati, je to znamenje, da je bolezen nevarna.

Iz zaprtja ali preliva pri nekaterih trebušnih boleznih se ne moremo za trdno sklepati na naravo bolezni. Zelo važen znak pa je bljuvanje. Nenadne hude trebušne bolezni, napet in trd trebuh, zvišana temperatura, pospešen srčni utrip, trpeč izraz obraza, zaprtje ali pa preliv, zaprti vetrovi, bel in suh jezik in bljuvanje so torej znaki nevarnega trebušnega obolenja. Če se tudi pri vsaki teh bolezni vsi ti znaki ne pokažejo, je vendar obolenje lahko smrtonosno. O tem pa lahko sodi le zdravnik. Zato ga je treba vselej takoj poklicati, zakaj dostikrat odloča že samo en dan o življenju in smrti obolelega.

Kaj pa je vzrok tem nenadnim bolečinam v trebuhu? Največkrat je vzrok vnetje trebušne mrene, bodisi na posameznih trebušnih mestih in organih, bodisi splošno vnetje, razširjeno po celi trebušni mreni. Trebušna mrena je mrena, ki

Smolec ima smolo

Andrej Smolec je še enkrat pogledal naslov na ovitku, našobil je ustnice in jih obližnil, potem pa je zacmokal: »Če ga bom zdaj zagnal v nabiralnik, ga bo zvečer že imela, ali pa vsaj jutri zjutraj... Zlomka, če bi moja stara vedela!...« se je hudobno zasmeljal in šel s skoraj mladostnimi koraki z doma. Pismo je bilo namenjeno, visokorodni gospodini Liziki Popkovi in v njem je bila goreča ljubezenska prisega, vse polno lepih besed, ki so bile tako sladke, kakor bi bile z medom pomazane, nevarnih groženj, da si vzame življenje, če ga ne usliši, milih prošelj, obljub, predlogov za sestanek, hudih besed o ženi Filomeni — in naposled so bile spodaj še napisane lepe besede: »Pri tvojih nogah ležeči iskreno te ljubeči Andrejček.«

Smolec je krenil proti nabiralniku in pri tem je moral neprestano misliti, kaj bi rekla njegova krepostna in zvesta Filomena, če bi izvedela, da živi na svetu neka Lizika, ki sme reči njenemu možu »Andrejček«. Začutil je neprijetno izpreletavanje po hrbtu, kar v dve gubi je zlezal, prišel do rdečega nabiralnika, potegnil pismo iz žepa in še poslednjič prebral naslov, potem pa je segel z roko v odprtino za spuščanje pisem in že je slišal, kako je pismo padlo na dno. Nato je hotel potegniti roko nazaj in...

Prestrašil se je. Ni šlo. Roka je trdno tičala v nabiralniku. Kar je mogel, je potegnil, toda daje kakor do členkov je ni mogoče spraviti iz kovinske pasti. »Hudirja!« je presenečeno zagodel, »ta je pa lepa! Saj to ni mogoče!«

Pa je bilo mogoče. Vlekel je, kar je mogel, nabiralnik je zvenel po kovini — toda svojega plena ni izpustil.

»No, gospod sosed,« se je oglasil nekdo za njim, »kaj pa se je zgodilo? Ali omarico ščegetate, ali kaj?«

Andrej je zagodel in besno sukal ujeto roko. Možak za njim se je smejal in neka stara babnica z naočniki mu je pomagala. V roki je imela masne bukvice in robec, pa se je hehetala in obračala jezik: »Jej, pošast goreča, tale se je pa v past ujel! Ko sem bila še mlada, se mi je prav taka reč primerila. Še zdaj se spominjam, kako dolgo so me reševali.«

»Bolj narahlo morate!« je dejal zavaljeni dedec z debelo smotko v ustih. »Lépo narahlo, pa jo boste počasi izvlekli, ali ne?«

Andrej je začel obračati roko narahlo, vso kožo si je že na členku posnel, potem je začel kleti — pa ni šlo.

»O, ti hudir smrdljiv, ne gre...«

Zavaljeni gospod s smotko je nekaj govoril: »...Namazati je treba roko z vazelinom... ali pa vsaj pljunuti nanjo... in...«

Potem je slišal Andrej iz množice gledalcev, ki je postajala čedalje večja, nov nasvet:

»Kaj vazelin! Kaj pljuvanje! Kaj rahlo obračanje! Nič! Gospod more prste trdo držati in drugi bodo potegnili...«

Smolec je zravnil prste in kar štirje gledalci so ga začeli vleči za nesrečno roko. Pokalo je, prasketalo in Andrej je tulil: »Ojej, nehajte! Saj mi boste vse členke izpahnil!«

Nehali so, potem pa je prišel mimo ključavničaraki pomočnik in resno rekel:

»Kaj, tako se mislite rešiti? Kako pa! Spranjo je treba razširiti... z železom ali pa s čim podobnim...«

»Jaz naj pa nabiralnik plačam!« je zakričal ogorčeno Andrej in od jeze mu je šlo na jok. »Jaz naj plačam...« Ježeš, moja stara!« je potem preplašeno šepnil. »Prosim vas, napravite zid okoli mene, da me ne bo opazila, kajti pismo...«

Z bliskovo naglico je nastal okoli njega res pravi zid. Gospa Filomena, ki je bila že po naravi precej radovedna, je prijadrala mimo. Ostrmela je, obstala in se radovedno pridružila ljudem.

»Nekdo visi pri nabiralniku!« so jo ljudje prizano poučili. Smolec v sredi med njimi pa je lezel v dve gubi in gledal v tla. In čedalje obupneje je moloval: »Za božjo voljo, skrijte me. Moje stare ne poznate!«

In zlobna usoda je tisti trenutek prinesla še stražnika. Množica se je razdelila, stražnik pa je začel izpraševati: »Torej visite? Kako se imenujete? Rojen? Samec? Oče? Pristojen? Poklic?«

Gospa Filomena je kričnila:

»Andrej!«

Kakor bi ga bila kača pičila, se je Andrej stresel. Tako stresel, da se je roka iztrgala iz nabiralnika. Zabolelo ga je po vseh členkih, še bolj pa pri srcu.

Toda bilo je že prepozno.

»Nabiralnik bo treba uradno odpreti in ugotoviti, ali je v njem vse v redu,« je dejal stražnik in Filomena je rekla:

»Takrat bom videla, kaj je ta spak vrgel vanj!«

Andrej pa si je mislil: »Adijo, Lizika!«

okriva trebušne organe in je zrasla z njimi. Vnetju te mreže naj omenimo samo toliko, da zidejo vzročniki vnetja ali po krvi — potem se naselijo na kakem manj odpornem mestu trebušne mreže — ali pa iz obolelih trebušnih organov. Vsaka trebušna bolezen, ki ima za posledico vnetje trebušne mreže, ima svojega vzročnika ali se pa vname na poseben način, ki je značilen samo za tisto bolezen.

Na katere bolezni mora torej misliti zdravnik pri bolniku, ki je začutil nenadno hudo bolečino v trebuhu na desni strani, kjer leži slepič? Naštel bo: no samo nekatere: vnetje slepiča, čir na želodcu, ki se je nenadno predri (človek ima namreč večkrat čir na želodcu, za katerega sploh ni vedel, ker je brez bolečin, ampak vé šele potem, ko se je ta predri), vnetje žolčnega mehurja, napad zaradi kamnov v žolčnem mehurju, kamni v ledvicah, vnetje žleze trebušne slinavke, gnojni tvor pod desnim rebrišnim lokom, zavozlana čreva, used ledvice, gliste, sifilis, tuberkuloza črevesja, malarija, pljučnica in vnetje rebrne mreže (pri teh dveh boleznih se pojavijo bolečine večkrat samo na tem mestu), pri žen-

skah vnetje jajčnika, bule na maternici in jajčniku (če se nepravilno premaknejo in zavrtijo), paratifus (zastrupljenje s pokvarjenim mesom) in druga zastrupjenja. Pri vsaki nenadni trebušni bolečini je treba misliti na toliko različnih bolezni, da laik hudo greši, če se loti sam zdravljenja. Kar je celo za zdravnika težko, ne more biti za laika lahko.

Ce torej kdo iz tvoje okolice oboli na boleznih, ki se je pričela z nenadnimi bolečinami v trebuhu, ne misli in ne modruj, da si je pokvaril želodec, ker je večeraj kaj slabega pojedel, ampak pojdi nemudoma po zdravnika, da boš imel kasneje mirno vest, zakaj dostikrat je že od enega samega dne vse odvisno. Pa še nekaj! Ne dajaj takemu bolniku, če je zaprt, nikdar odvajalnih sredstev, pa tudi ne sredstev, ki zapirajo, če ga žene. Tudi mu ne dajaj nič jesti in piti (razen po žlicah mrzlega ali toplega mleka, vendar je bolje nič), da ne bo biljval, pač pa mu grej trebuh, da mu olajša bolečine, dokler ne pride zdravnik.

(Po knjigi dr. Karla Petriča: »Bolezni, kako jih spoznamo«.)

Začetek in razvoj gospodinjstva

Najstarejši ženski poklic je nedvomno gospodinjstvo. Če se zamislimo v dobo, ko je pravek še prebival v votlinah hribov in gora, se hranil s presno rastlinsko hrano in se oblačil v rastlinje, pač še ni bilo gospodinjstva. Z razumom obdarjeni človek je s svojo delovno voljo iskal razhama. Začel si je postavljati kolibe na prostem in izdelovati glinasto posodo. V borbi za življenje je iznašel praco za lov na ptice in lok, s katerim je ubijal divjad. In izumil je ogenj! Kresilni kamen je imel skozi tisočletja do najnovejše dobe nadvse važno vlogo. Vžigalice sedanje vrste ali žvotlenke, ki so bile pred sedanjimi v rabi, slave šele prvo stoletnico obstoja. Spominjam se še, kako sem kot dekletce z zanimanjem opazovala očance, ki so s pomočjo kresilnega kamna ukresali iskro, ki se je prijala kresilne gobe, s katero so zanetili tobak.

S pridobitvijo ognja je začel človek v sivi davnini pripravljati pečene in kuhane jedi. Ko je množče se človeštvo izšlo iz podzemskih rogov in se vselilo v ilovnate kolibe, je žena dobila svoj delokrog gospodinjstva, medtem ko je mož hodil za zunanji deli. Z obdelovanjem polja je delo vedno bolj naraščalo. Med tem pa so naraščale tudi razlike med bolj ali manj pridnimi, med bolj ali manj razumnimi in podjetnimi. Nastal je dvojni razred: imoviti in revni. Imoviti so rabili delavcev, revnejši so jim postali hlapci in dekletke. Dekle kot pomoč v gospodinjstvu je torej več tisočletij star ženski poklic, ki se nadaljuje še danes.

Vsako tisočletje, da, vsako stoletje je prinašalo novega razvoja. Zamislimo se za nekaj desetletij v preteklost, v tiste »zlate« in toliko hvaljene čase, ko so dekleta ostajala po več desetletij v eni družini, ko je dekleta pestovala hčerko gospodinjstva in jo pomagala vzgajati. Ko je hčerka dorasla in se poročila, je šla varuhinja iz njenih otroških let za njo, da jo uvede v novo gospodinjstvo in družinsko življenje. Takratne mladenke s podeželja so prihajale v mesto večinoma kot pestunje. Bile so skromne, vdane, potrpežljive. Gospodinjstvo same so veliko pomagale pri gospodinjstvih delih. Z dekletom sta skupaj delali. Dekle se je od gospodinjstva pričelo vseh gibov in prijemov. Gospodinja je dekletu zaupala, njeno delo upoštevala, dekletu pa je gospodinjstvo spoštovalo, bila nanjo navezana kakor na svojo dobro svetovalko ali celo kot na svojo drugo mater. Toda tudi takrat ni bilo brez težav in ne vse tako lepo. Otroci so bili pestovani, saj še ni bilo otroških vozičkov. Ni bilo vodovoda, ne elektrike, ne plina. S škafi so hodile dekletke po vodo na trge, k javnim vodnjakom. Danes v kuhinji ali veži pipo odpre in vode je dovolj. Ker v večini hiš še ni bilo pralnic ne kopalnic, so hodile prati na tekočo vodo, k Ljubljanici ali Gradaščici. Morda je bilo to dekletom v razvedrilo, da so malo pokramljale med seboj, dočim se danes ves dan sučejo med štirimi stenami kakor pticice v ptičnici, kar je mnogokrat vzrok slabega razpoloženja. Snažiti je bilo treba smrdljive petrolejke, danes pa samo zasuhe pri stikalu in luč zagori. V palačah z več nadstropji je dvigalo, s katerim se odvažajo odpadki in dovažajo kurivo. Težkih preprog ni treba več nositi na dvorišče za stapanje prahu, to opravi danes aparat »Lux«, sesalec prahu, temeljito in brez večjega truda. V mnogih hišah je na razpolago električni likalnik in kuhalnik, ali plinski kuhalnik. Vse to so ugodnosti moderne tehnike, ki so upoštevanja vredne. Olajšujejo gospodinjstvo delo, štedijo delovno moč in znatno krajšajo delovni čas.

Zadnja desetletja so prinesla še druge spremembe. Vsakoletna statistika dokazuje, da se skoraj povsod rodi več deklet kakor dečkov, da

so dečki mnoga bolj občutljivi kakor deklice, ter jih zato v najnežnejši starostni dobi umrje več kakor deklice. Izselitev moških v druge države kakor tudi težke vojne razmere močno nižajo število moških. Vsako ljudsko štetje dokazuje skoraj povsod — razen v Ameriki, v katero se vseljujejo možki iz vseh delov sveta — da je število žensk višje nego število moških. Zato je izključeno, da bi vsako dekletko moglo dobiti moža. Toda to ni nobena nesreča, saj tudi v zakonu rožice ne cveto. Tudi starejša samska ženska si brez tuje pomoči laže pomaga kakor starejši samski možki. Vso prejšnjo dobo je čas zahteval, da se

Postelja skozi stoletja

Kaj je človek, ki nima kraja kamor bi položil svojo trudno glavo? Nekdo je dejal, da bi moral svet tistemu, ki je izumil posteljo, postaviti spomenik. Seveda pa bi zaman iskali tega dobrotnika človeštva kajti n'če ne ve, kdo je bil prvi, ki si je izmislil namesto ležanja na kožah ali listju na trdih tleh ležišče na vzvišenem ogrodju. Temeljne oblike postelje so bile podobne, pa naj je šlo za egiptvske, asirske ali grške postelje. Samo različni življenjski pogoji in običaji raznih ljudstev so povzročali spremembe.

Stari Grki so si izmislili nekakšno srednjo reč med posteljo in zofo, ko so sprejeli orientalsko navado, da so obedovali na pol leže. Največjo različnost v uporabi tega kosa opreme so dosegli Rimljani, ki so imeli prave spalne postelje, zakonske postelje, zofo za gospodinjstvo v atrijih, ki so ustrezale nekako današnjim otomanam, in tista ležišča z mnogimi blazinami, ki so jih postavljali v obliki podkve okoli mize, da so mogli gostje obedovati z največjo udobnostjo. Trubadurji so prepevali sicer dosti o lepoti in dragocenosti ležišč in postelj, toda vsa ta krasota je bila prilično skromna v primeru z rimsko-bizantinskimi vzorci. Iz miniaturne in ohranjenih postelj srednjega veka je razvidno, da je zgornje telo v tistih časih počivalo zelo visoko. Doba renesance je izumila nešteto različnih ležišč. Velika družinska postelja pa je imela posebno mesto med hišno opremo. Spalnice so se razvile v nekakšne sprejemnice in postelje v ceremonijne predmete.

Še očitneje se je pokazalo to v dobi rokokoja. Velik del dvornega ceremoniala se je tedaj odigraval pred razkošno posteljo, ki je bila okrašena z baldahinom in krono. Budoarji tedanjih dam so imeli v tedanjem družabnem življenju veliko vlogo. V spalnici, kjer se je pričenjalo družabno življenje dneva, se je zvečer tudi končavalo. Šele tedaj, ko se je bila dama že toliko slekla, da dostojnost ni več dopuščala navzočnosti gostov, so se poslovili.

Francoska revolucija je odpravila ne samo lasulje in krinoline, temveč tudi razkošne postelje in budoare rokokojskega časa. V vseh deželah se je počasi uveljavil neki povratek k spartanski preprostosti. Celo veliki in bogati ljudje so se zadovoljevali z navadnimi posteljami brez vsakega okrasa. Prva polovica prejšnjega stoletja je živela sploh precej skromno in si ni dovoljevala luksusa. To je bilo popolnoma v skladu z duhom biedermeierjev in njihovih demokratičnih tendenc.

Gospodarski razcvet, naraščanje imetij in tehnični razvoj so luksus spet pospeševali, toda potem se začela uveljavljati svoje zahteve tudi higiena in po teh njenih zahtevah so se začele oblikovati spalnice in postelje. Dandanes je postelja v skladu s stvarnim značajem časa izgubila skoraj ves dekorativni okras.

je večina hčera v mestu in na deželi bavila z gospodinjstvom deli. Tako so se usposobile za možitev, za vodstvo lastnega gospodinjstva v družinskem življenju. Iz navedenga vzroka pa je nastala nujna potreba, da so starši preokrenili svojo staro miselnost in so preskrbeli, da so hčere izberejo svoj pridobitni poklic, ki jim bo vedno prav prišel, naj se poroče ali same ostanejo. Imamo nebroj izučeni obrtnih in trgovskih pomočnic, uradnic, učiteljic in tudi akademsko izobraženih doktoric, profesorice in odvetnic.

S tem da so šla dekleta za novimi poklici, so se več ali manj odtujila gospodinjstvom delu. Tudi če se poroče, ostanejo večinoma zveste svojemu poklicu, kar je njih sreča, ker niso vezane samo na možev zaslužek. S takim študijskim pokretom pa je nastala velika vrzel v gospodinjstvu. Namreč, gospodinjstvo vadiateljice ni, ki bi, četudi le v svojo korist, uvajala mlado dekletko v varčno in dobro gospodinjstvo. Gospodinjstvo delo zahteva celega človeka, z razumom, srčno omiko, energijo, zdravo miselnostjo in telesno usposobljenostjo, ne pa robota, ki bi ga poljubno navil le za gotove gibe. Današnja gospodinja, ki hodi sama za poklicnim delom, nujno potrebuje izvežbano, res usposobljeno pomočnico. Iz zgoraj navedenih podatkov je razvidno, kako velik preokret se je izvršil v zadnjih desetletjih v zahtevah gospodinjstva. Pri služkinjah pa je razvoj zastal. Nismo hoteli s časom naprej. Nismo hoteli! Pobude je bilo dovolj. Dr. J. E. Krek je že pred 35 leti na to potrebo opozarjal in marsikaj svetoval, pa ni bilo nikogar, ki bi za to delo prijel, in če je bil, je bil z žalitvijo postavljen v ozadje. Služkinje same pa zaradi vedne službene zaposlenosti ne utegnejo slediti zahtevam časa. Žal, da je novejši čas mnoge od njih zavodil na napačna pota. Ker je prubuda naših gospodinjstvih pomočnic res nujno potrebna, smo o njihovih zadevah že večkrat razpravljali, bomo pa o njih še ponovno izpregovorili.

Salezija.

Postala pa je bolj mnogostranska, kakor je bila prej. Moderna soba je izumila na primer spalno zofo, ki se zvečer lahko spremeni v posteljo. Navzlic mnogim oblikam, ki jih je imela postelja v tisočletjih svojega razvoja, pa je ostala, kakor rečeno, v bistvu ista in ni verjetno, da bodo imeli naši potomci dosti drugačne spalne priprave kakor mi.

Pripomoček ziper nespečnost

Trpel sem za nespečnostjo. Seveda sem preizkusil vse domače pripomočke proti temu zlu. Teta Kunigunda mi je priporočila, naj si predstavim krave na paši, pa bom lažje zaspal. Krave na paši mi niso pomagale. Tašča mojega svaka mi je svetovala, naj v mislih štejem. Štel sem do 1237, potem sem preklel taščo svojega svaka in sem se od tega popolnoma zbudil. Pil sem izmenoma lipov in kamiličin čaj, nazadnje oboje hkrati. Trudil sem se, da bi mislil na najbolj dolgočasne stvari na svetu, samo da bi zaspal. Vrag si ga vedi — ponoči so se mi videle nenadno nad vse zanimive in spanec je potem seveda bežal izpred mojega praga.

Naposled sem stopil k zdravniku. Optal sem mu svoje stanje. »Dajte mi kakšno uspavilo, gospod doktor!« sem ga rotil. Toda zdravnik je zmaljal z glavo: »Uspavila so za živce škodljiva. Poskusila bova z avtosugestijo! Sami si morate sugerirati, da lahko zaspate. Recite si vsak večer, preden zaspate, na glas: Lahko zaspim! — Videli boste, da se pogreznete v blagodejno spanje, preden izrečete ta stavek petdesetkrat!«

S hvaležnimi občutki sem zapustil zdravnika. Baš tedaj sem bil na poslovnem potovanju in sem stanoval v hotelu. Že v naprej sem se veselil večera in mehke, vabljive postelje, v kateri bom po dolgem času končno sladko zadremal.

Počasi sem se slekel, legel sem, zapri oči in pričel govoriti: »Lahko zaspim! Lahko zaspim...«

Nekdo je energično potkal ob mojo steno. To me ni zmotilo, da bi se prekinil, temveč me je samo spodbudilo, da sem nadaljeval še glasneje: »Lahko zaspim! Lahko zaspim...«

Ko sem stavek ponovil dva in dvajsetič, so se odprla vrata moje sobe. Na pragu je stal moj sosed v spalnem oblačilu in ves besen. Zatuli je name, da so se stresle stene: »Da morete pri tem bedastem kričanju zaspati, me zelo veseli! Meni se to ne posreči!«

T. V.

Poravnajte naročnino!!!

DOMAČE NOVICE

* V počaščenju pesnika Franceta Balantiča, ki je pred pol leta kakor živa plamenica zgorel v Grahovem, obdan od partizanov, je bil v ljubljanskem dramskem gledališču 9. t. m. prirejen spominski večer, ki je bil številno obiskan in ga je počastil tudi g. prezident Rupnik z rodbino. Spominski večer je pokazal, da smo izgubili z 22-letnim Balantičem veliko nado slovenske poezije. Čeprav tako mlad, si je Balantič postavil neminljiv spomenik z zbirko pesmi, ki je bila nedavno izdana z naslovom »V ognju groze plapolam.«

* Knjižna tombola v Ljubljani. Vsi, ki so zadeli dobitke ljudske knjižne tombole, naj pridejo ponje v Gradišče št. 2. Oni, ki so zadeli kak dobitek, pa sami ne morejo v Ljubljano, naj izročijo svoje tombolske tablice občinskim upravam. Občinske uprave pa prosimo, naj nam dostavijo tombolske tablice, da jim homo poslali odgovarjajoče dobitke za njihove občane. Sedaj so izžrebani tudi že dodatni denarni dobitki za tombole. Nekateri jih še niso dvignili. Dvojke so zadele tablice, ki imajo nad okvirjem tekočo številko: 50-169-239-393-437-484-500-532-542-584; trojke: 173-821-954; četverke: 317-464-908; petorice: 880-916; tombole: 982. Čas za dviganje dobitkov je do dne 4. julija t. l.

* Vsi v Ljubljanski pokrajini bivajoči mladenčji rojstnih letnikov 1923, 1924 in 1925, ki še niso prejeli poziva k pregledu in nastopu obvezne delovne službe, in pa oni, ki so v pozivu določena datum iz kakršnegakoli razloga zamudili, se morajo brezpogojno javiti komisiji v petek 16. t. m. ob 8. zjutraj v Ljubljani na Stadionu na Vodovodni cesti.

* Osem slovenskih novomašnikov v goriški nadškofiji je bilo posvečenih prejšnje soboto, 3. junija. Takoj drugi dan sta bili že dve novi maši in sicer pri Sv. Luciji ob Soči, kjer jo je daroval g. Ivan Kobal, in v št. Petru pri Gorici, kjer je prvič stopil pred oltar g. Miro Škarabot.

* Smrt dveh mladih mater. Pretekli teden sta v Ljubljani umrli dve mladi materi, katerih smrt je zbudila iskreno sožalje. V sredo je bila pokopana ga. Zdenka Gspanova iz ugledne Košakov družine, na Telovo pa je legla k večnemu počitku ga. Jelica Kostičeva rojena Ambroževa, vdova po tovarniškem ravnatelju, ki ji je umrl pred 6 meseci in ji zapustil hčerko Brančico.

* V Idriji je umrl 74-letni župan Filip Vidic, rudniški blagajnik in ravnatelj Hranilnice in pošilnice v pokolu. Pokopali so ga 3. t. m. ob veliki udeležbi prebivalstva. Pokojnik je bil med najuglednejših Idrijčan. Dolga leta je služil kot uradnik pri idrijskem rudniku, izven tega pa se je vedno trudil za narodni, gospodarski in kulturni prosep Idrije. Prosti čas je poseval naravi in lovu. Po zlomu Italije je kljub slabemu zdravju na splošno željo prevzel župansko mesto in je v prostem času mnogo koristil Idriji. Časten mu bodi spomin!

* Oče 17 otrok je umrl. Po daljšem bolehanju je umrl v Celju 62 letni bivši mesar in gostilničar Ferdinand Dečman. Rajni je bil oče 17 otrok. Od teh ima tri na bojišču, dva pa se še vežbata v vojaški suknji.

* Sedem parov dvojčkov. V ženski bolnici in v štajmerjevem domu v Ljubljani je bila štokljia zadnji čas prav radodarna. Rodilo se je namreč sedem parov dvojčkov. V prvih devetih dneh t. m. so rodile štiri matere dvojčke, v prejšnjem mesecu pa tri. Matere so iz najrazličnejših stanov, doma pa iz Ljubljane kakor tudi iz okolice. Matere in dvojčki so vsi zdravi.

* Mnogo dežja smo imeli v zadnjem času. Bila je nevarnost, da bo žito poleglo in da bo sadje začelo gniti in odpadati. Še pretelko nedeljo so bili močni nalivi. V ponedeljek pa se je vreme spet zjasnilo in nam je iznova posijalo sonce. Že je prišel v deželo sv. Vid, o katerem pravijo naši Dolenjci: »O sv. Vid, se skozi noč vidi.« Zdaj imamo najkrajše noči in najdaljše dni v letu. V kratkem pa se bo leto prevesilo. »Sv. Vid dežja ne daj, da bo lepe žetve kajle želijo kmetje. Vse je zdaj v najlepšem zelenju. A že se bo kmalu približal čas spravila in zopet bo šlo leto naglo h kraju.

* Velika množina morskih rib je pretelko soboto prispela v Ljubljano. Bilo jih je 12.000 kg v zabojih po 50 do 60 kg, hlajenih s posebnim ledom. Prispele so z Norveškega in sicer jih je poslala tvrdka Heide iz Kristiansunda, v Ljubljani pa jih je prevzela Ogrinova tvrdka »Riba« in jih prodajala v soboto kakor tudi še v nedeljo in v ponedeljek. Kdor je le hotel, se je lahko z ribami dobro založil. Kilogram je bil po 36 lir. Bile so prav okusne, seveda pa jih je treba znati pripraviti na cenen in vendar okusen način. Pred tedni smo v »Domovine« objavili več takih receptov. Bilo bi zelo dobrodošlo, ako bi Ljubljana še večkrat dobila takšne pošiljke rib.

* Solate je zdaj povsod dovolj, tudi v Ljubljani. Ker pa primanjkuje olja, napravljajo gospodinje iz glavnote solate primerno kislo jed, ki je še kar okusna. V slani vodi, ki mora zavreti, skuhamo otrebljeno solato, nato je ocedi in puste, da se popolnoma ohladi. Na ohlajeno solato, položeno na krožnik, denejo primerno količino kisa in solata je narejena.

* Preglejte zaloge graha in fižola. Nevarni in skriti škodljivci se lotevajo gospodinskih zalog. Zlasti suhega fižola se je lotil nevarni škodljivec, kakih 5 mm velik sivkast in marogast hrošček fižolar. Graha pa se loteva grahar. Na toplem se fižolar zelo hitro množi, jajčka leže tako na mlade stroke na njivi, kakor tudi na suh fižol doma, le v mrzlem prostoru se ne more množiti. Borba s tem hroščem je precej težavna. Najbolje je fižol natančno prebirati; manj uspešno je presejanje skozi sito, ki ima dovolj velike odprtine. Hroščki popadajo skozenj v spodaj nastavljeno posodo z vrelo vodo ali v vodo, v kateri je nekaj petroleja. Preglejte zaloge!

* V maju obsojeni navijalci in verižniki. Kakor navaja protidraginjski oddelek policijske uprave v Ljubljani, je bilo v maju obsojenih 86 navijalcev in verižnikov na skupno denarno kazen 116.800 lir. Zaradi navijanja cen in prodaje raznih živil po pretiranih cenah je bilo obsojenih 72 oseb (zlasti mesarjev in gostilničarjev) na skupno denarno kazen 78.000 lir. Druge osebe so bile kaznovane zaradi kršitve raznih protidraginjskih odredb. Vsega skupaj je bilo letos v petih mesecih kaznovanih nad 6000 oseb za okoli 850 tisoč lir.

* Gorenjski in koroški lovci so zborovali nedavno v št. Vidu na Glini. Na zborovanje je prišel tudi višji lovski mojster Scherping iz Berlina. Prirejena je bila razstava izbranih lovskih trofej z Gorenjskega in Koroškega. Celotno število koroških in gorenjskih lovcev dosega 4000, pri čemer je treba upoštevati, da jih je polovica kmečkega stanu.

* Zaradi podkupovanja je bila obsojena neka ljubljanska pospa, ki je želela doseči izpust svoje hčere iz političnega zapore in je izročila nekemu policijskemu agentu 5000 lir. Bila je nato ovadena zaradi podkupovanja uradne osebe in obtožena od državnega tožila. Pred sodnikom poindocem na okrožnem sodišču se je zagovarjala, da ni imena namena podkupiti, marveč je samo hotela doseči, da bi njena bolna hčerka prišla domov. Bila je obsojena na 3 mesece strogega zapore in na 1000 lir denarne kazni.

* Tolovajski komandir Weiss. »Goriški liste« je nedavno poročal: Enemu izmed italijanskih tolovajskih oddelkov, ki se klatijo po brško-benečanskem področju in ki pripadajo sestavi Garibaldijeve brigade, poveljuje Slovencem dobro znani tenente Weiss. Kdo ne pozna te umazane figure iz Gonarsa? Od 20. marca 1942 do jeseni istega leta je bil tržaški žid Weiss poveljnik taborišča C, in pozneje tudi taborišča D, v katerem so bili naši podoficirji in okrog 3000 civilnih internirancev. Vsak dan so sestradani trepetali pred to židovsko pošastjo. Privezoval jih je ob steber, kradel makarone, odnašal podplate, denarne pošiljke zadrževal za mesec dni, pakete z živili pa tiščal v pisarni, da so se živila pokvarila. Pisem tudi kar po več mesecev ni izročil internirancem. Bil je eden tistih grdih ljudi, ki jih človek nikdar ne pozabi, ampak kadar se jih spomni, mu »bujajo grozo in gaus. Tenente Weiss! Še se bomo srečali in pravična kazen ti ne bo ušla!

* Gozdne tatvine so prav pogoste v ljubljanskih gozdovih kakor tudi na deželi. Kogar zasačijo, je seveda poklican na odgovor in se mora pokoriti. Posebno veliko množno tramov in jelovih hlodov so neki tatovi odpeljali vrhniškemu posestniku Francu Jurci iz kat. občine Preserje. Les, ki ga je bilo nad 60.000 m³, so prodajali dvema lesnima trgovcema. Državni tožilec je nato obtožil 12 oseb, ki pa so bile sedaj amnestirane.

* AH lahko oddate kakšno ležišče za primer, da bi posamezni Ljubljančan zaradi letalskega napada ostal brez strehe? V Ljubljani je okrog 27.000 družin ali samostojnih gospodinjstev, vendar se je pozivom Slovenskega Rdečega križa prijaviло do 6. aprila komaj 1000 družin, ki so pripravljene sprejeti morebitne poškozovance po letalskih napadih pod streho. Zato je Slovenski Rdeči križ ponovno potrkal na vrata usmiljenih Ljubljančanov, da prijavi svoja razpoložljiva prenočišča. Ljubljančani, pomislite, da nikdo ni varen pred nesrečo. Odprite srca, odprite svoje domove!

* Sinu ali hčerki poklonite ob zaključku šolskega leta knjigo »Brzonožec in Puščica«. Ni lepšega in primernejšega darila.

* Nova povest bo začela izhajati v prihodnji številki »Domovine« in sicer znamenita umetnica »Gorski kristal«, ki jo je napisal slavni pisatelj Adalbert Stifter. Priprani smo, da bo nudila vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine« resničen užitek.

PO SVETU

× Prvi zaplenjeni invazijski denar. Že prvi dan invazije so našli Nemci pri angleških ujetnikih tudi nov denar. Angleži so bili obloženi s celimi svežnji povsem novih bankovcev, kljub temu da niso imeli namena, da bi plačali kokoši, ki so jih hoteli pokraštiti v Franciji, da napolnijo svoje lačne želodce. Bankovci so po 5 frankov. Na eni strani so rožičasto pobarvani ter imajo moder rob, francosko trikoloro ter spodaj stare francoske besede »Liberté, Egalité, Fraternité«. Posebno beseda »Egalité« (enakost) ima kaj čuden prizvok iz Churchillovih ter Rooseveltovih ust. Na drugi strani so bankovci zelenkasti, s črnim robom, ter imajo označeno vrednost ter številko. Poleg tega imajo še naslov: »Emiss en France, serie de 1944« (izdano v Franciji, serija iz leta 1944.). S tem hočejo povzročiti inflacijo v »osvojenih« Franciji.

× Nad Anglijo sta trčili skupaj ter strmoglavili dve severnoameriški letali. Kakor poroča angleški dnevnik »Manchester Guardian«, sta trčili skupaj ter se zrušili nad Dillinghamom dve polno zasedeni severnoameriški letali, ki sta nameravali odleteti na invazijsko področje v Francijo. Eno letalo je padlo na neko stanovanjsko hišo, ki jo je zažgalo. Od posadk obeh letal so našli deseter le 5 mož. Pri tem je utrpelo izgube tudi civilno prebivalstvo.

× Pomen izgube bombnika za Angloameričane. Švicarski list »Neue Berner Zeitung« poroča v nekem članku o uspešnem delovanju nemških nočnih lovcev ter s tem v zvezi o pomenu bombniških izgub za Angloameričane. Za gradnjo enega samega štirimotornega bombnika s težo 30 ton je potrebnih približno 300.000 delovnih ur. Če je potrebno za njegovo izgradnjo 300 delavcev s 150 urami na teden, je torej potrebnih za izdelavo enega bombnika 20 tednov. Odstrel enega posameznega zavezniškega bombnika pomeni torej izgubo letne proizvodnje okoli 120 delavcev.

× »Aftenpostene« o izdaji Norveške. Norveško časopisje je objavilo in sprejelo z občutki največjega razburjenja pogodbo norveških emigrantov s Sovjeti, ki so jo objavili v Londonu. Ker je bila 17. maja letos 130. obletnica enega dneva, ko je bila podpisana norveška ustava, označujejo isti podpis pogodbe z boljševismom kot dar, ki ga je emigrantska klica poklonila Norvežanom za letošnji 17. maj. Dnevnik »Aftenpostene« piše, da teži letošnji narodni praznik mračno razpoloženje. Norveška je bila izdana in narod prodan. Zapadne demokracije so zaigrale zopet enkrat arامتno igro z življenjem majhnega naroda. Če tudi se skušajo norveški begunci skrivati za različnimi krinkami, vendar se dajo spoznati prave vezi, ki vodijo k razširjanju boljševisma. Anglija je bila ponovno potisnjena ob stran in mora trpeti, kako se pripravila boljševismu k razširjanju na obalah severnega Atlantika.

× V Egiptu so odkrili veliko tihotapljenje mamil. Iz Kaira poročajo, da so tamkaj zaprli več znanih osebnosti, ki so bile v zvezi z nedavno odkrito tolpo tihotapev mamil, ki je delovala v glavnem med Sirijo in Egiptom. Pri nekem aretirancu so našli za 4.000 egipčanskih funtov raznih mamil. Poleg tega so še na drugih mestih zaplenili razna mamila v vrednosti 10.000 egipčanskih funtov. V glavnem gre pri tem za hasiš, ki ga goje v Siriji in v Libanonu in čigar proizvodnjo sta obe tamkajšnji vladi sklenili zatreti. Egipčanska vlada je proti tihotapljenju med Palestino in Egiptom ustanovila posebno carinsko kontrolo. Ta naj bi zlasti nadzirala cesto iz Ismailije v Palestino v trenutku, ko bo slednja zopet odprta. Pa tudi na jugu tihotapstvo zelo cvete. Ob jezeru Ambadi v južnem Sudanu je policija v neki sumljivi jadrnici odkrila 7 zabojev s 500 tisoč britvicami, ki so jih hoteli tihotapiti v Egipt.

Upoštevajte predpise

o letalski zaščiti

Kjer segajo zavarovanja okenskih odprtin pri zakloniščih na javni hodnik, jih je pleskati vsaj na robovih z belo barvo, da bodo vidna za čas zatamnitve.

Pri gašenju zažigalnih bomb in manjših hišnih požarov je treba zavarovati glavo in obraz. Če nimate čelade in protiplinske maske, dajte na glavo klobuk, ki ste ga prej omočili, pred nos in usta pa zavežite moker robec.

Glavna dohodna vrata v podstrežje je najbolje, če so stalno odprta. Če pa so zaklenjena, mora biti ključ hitro na razpolago. Preizkusite večkrat, če je mogoče hitro odpiranje podstrežja.

SMEŠNICE

ZAMISLJENI BEETHOVEN

Beethoven je šel na Dunaju v gostilno. Sedel je k mizi, a ni nič naročil. Bil je zamisljen. Ko je pretekla že cela ura, pokliče:

»Natakar, plačam!«

»Prosim, kaj naj prinesem? Še niste ničesar večerjali.«

»Prinesite, kar hočete, samo mir mi dajte!«

PAMETNO JE ODGOVORIL

Bavarski kralj Ludovik I. je videl na polju mladega kmeta, ki pa je bil že ves siv.

»Kaj vas je napravilo tako zgodaj sivega?« je vprašal kralj.

»Lasje, lasje!« je odgovoril kmet.

Kralj se je zasmel in rekel: »Bolj pametno ste odgovorili, kakor sem jaz vprašal.«

PROFESORSKA

Robert Simson, profesor matematike je imel navado, da je vselej, kadar je šel z doma, štel korake.

Ko je šel nekoč predavat na univerzo, ga je srečal znanec in ga nagovoril:

»Dovolite mi eno vprašanje, gospod profesor!«

Profesor je bil napravil ravno 921 korakov od doma.

»Prav rad, dragi, 921,« je rekel profesor.

»Ne 921, ampak samo eno vprašanje.«

»Prosim,« je rekel profesor, »921.«

»Zelo ste prijazni, ampak koliko vprašanj vam ne bom stavil. Le nekaj bi rad izvedel. Ali ste poznali pokojnega doktorja Biltona? Ali ima res vsaka njegova nečakinja devet sto funtov dote?«

»Res je to, 921.«

Znanec ga gleda. Misli si, da je znorel, in gre naprej. Zdajci šele opazi profesor, da ga znanec najbrže ni prav razumel. Obrne se in zakliče:

»Ne, prijatelj, ne 921, samo 900! — 922.«

In znanec si je mislil:

»Ta revež je pa res znorel!«

VOLTAIR EIN KAVA

Pri Voltairu je bil zvečer mlad zdravnik. Vi-deč, da pije Voltaira zvečer precej črne kave, mu pravi:

»Toliko črne kave pijete in celo zvečer? Ali ne veste, da je kava počasen strup?«

»Mora že biti precej počasen, kajti jaz ga pijem že več ko šestdeset let,« je smeje se od-brusil Voltaira.

DEZERTER

Napoleon je prvi bežal iz Rusije. Na bregu Njemena je vprašal Rusa:

»Ali so že bežali kaki francoski dezertjerji čez reko?«

»Še ne, vi ste prvi.«

NA ANGLESKEM

— Kaj se tako razburjate?

— Nekdo mi je na kolodvoru ukradel kovčeg!

— To ni še nič. Do mojega vlaka je manjkalo še četrte ure, zato sem stopil v gostilno, kovčeg pa pustil na kolodvoru. Pridem nazaj, pa ni bilo ne kovčega, ne garderobe, ne kolodvora. Bilo je namreč medtem bombardiranje.

BRIVEC-GOSTITELJ

— Srečen sem, dragi prijatelj, da si me po tolikih letih obiskal. Le škoda, da ti nimam s čim postreči. Vedno sem imel liker, kako šunko, ali vsaj cigarete, zdaj pa tega nimam. Če hočeš, te lahko obrijem!

VOZNI RED

— Zakaj neki imamo vozni red, ko pa vsi vlaki prihajajo in odhajajo z zamudo?

— Kako bi pa vi zdaj lahko ugotovili, da vlaki niso točni, če bi ne bilo voznega reda?

TROBENTAO

— Kaj, ti? Tak umetnik, da mu ni para, pa hodiš s trobentao po hišah in igraš za tiste uboge pare, ki ti jih pokloni milostno roka? Kaj se ti je zgodilo, da si tako obubožal?

— Nič, kaj hočeš! Doma nisem mogel vaditi, ker so se sestanovanci venomer pritoževali, da ni miru. Šel sem na konservatorij, tam tudi ni bilo prostora. Potem sem šel na polje, so se pritože-vali lovci, da sem jim prepodil vse zajce. Nu, na-posled me je prešinila prava misel. Trobentam od hiše do hiše, nikdo se več ne jezi, nemoteno se vadim za koncerte, in drobiža, ki mi ga z oken mečejo v klobuk, se tudi nekaj nabere!

KONSERVATORIJ

Ribničan je prišel v mesto. Lakota mu je pređ-la v želodcu. Prišel je mimo konservatorija in vstopil.

— Gospod, bi lahko dobil golažovo konzervo in kos kruha? — je vprašal prvega, ki ga je srečal v veži.

— To morate pa zahtevati tamle čez cesto v trgovini. Tu je vendar glasbena šola; kako vam pride na misel, da bi tu prodajali konzerve?

— Nu, zakaj pa potem imate zunaj napisano, da ste konservatorij?

TOPLOTA

— Zakaj se toliko sončiš? Še bolj boš shuššal!

— Kaj še! Ali ne veš, da toplota telesa raz-teza?

DEDEK

— Dedek, zakaj mi nočeš povedati, kako si na-pravil, da si postal tako star?

— Čudežev nikoli ne razlagamo!

STAVA

— Zelo dober spomin imam. Verjameš, da ti znam ponoviti tri strani telefonskega imenika na pamet?

— Nemogoče! Ne verjamem!

— Staviš 50 lir?

— Stavim!

— Začel bom na strani 57 do 60, Starič... Starič... in tako se vrste imena do konca šest-desete strani! Prosim, izgubil si 50 lir!

DUSEVNI PRETRES

— Gospod doktor, mislite, da bi mi ponovni duševni pretres škodoval in bi se moja bolezen ponovila?

— Seveda, tega se morate varovati!

— Potem si blagovolite to zapomniti, kadar mi boste poslali račun za zdravljenje!

NI UŽALJEN

— Že zopet me nadleguješ za posojilo, čeprav sem ti pretekli teden že rekel, da od mene ne dobiš niti flika več!

— Že, že, saj nisem pozabil. Vendar sem ti hotel le dokazati, da nisem bil prav nič užaljen, ker si zadnjč odbil mojo ponižno prošnjo!

Križanka št. 24

1	2	3		4	5	6		7	8	9		10		11	12	13	14	15	
16				17				18				19		20					
21			22					23				24		25					
	28							27				28		29				30	
31		32										33		34				35	
36	37				38		39		40	41			42	43				44	45
46			47	48			49					50		51	52			53	
54		55		56			57					58		59	60				61
	62		63			64		65		66	67							68	
69		70			71		72		73								74		75
76	77		78			79			80				81					82	
83		84						85					86					87	
88					89		90					91			92	93		94	95
96				97								98			99		100		
101							102										103		

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. je najlepše in najprijetnejše, 4. častnik, 10. mesec, 16. del četvorke, 17. zblizanje, spoj, 18. začetki, predgovori, 20. spada v družino korenonožcev, 21. praznovanje redkega družinskega dogodka, 24. glavno mesto Armenije, 26. kavarniški uslužbenec, 27. priprosta odvodna naprava, 29. razprave pred sodiščem, 32. menja po-gosto svoje stanovalce, 33. se okorišča s tujo imovino, 35. glasbilo, 36. plezalec ga potrebuje, 38. živalske kletke, 42. predlog, 44. dva enaka soglasnika, 46. italijanski spolnik, 47. latinski pozdrav, 49. moško ime, 51. viden, 54. moško ime,

56. kljubovalnost (srbohrv.), 58. angleški predlog, 59. naravno bogastvo, 61. žensko ime, 62. gora v severni Grčiji, 64. vodna žival, 66. neke barve, 68. v travli, 70. omama, 72. potrebščina v gospo-dinjstvu, 74. otrok, 76. medmeš, 78. služi branil-cem (dvojina), 80. grška boginja, 81. glej 46. vo-doravno, 82. raj, paradiz, 83. mnogo, 85. žensko ime, 86. grški bog pastirjev, 87. nilkalnica, 88. za-nost, vznesenosti, 90. časovne enote, 91. kratica za akademski naslov, 92. pesem, 94. krojaška po-trebščina, 96. žensko ime, 97. kristal, silikat (mno-žina), 99. del stavbe, 101. tobačni odpadki, 102. reka v Zadnji Indiji, 108. obrtnik.

Navplčno: 1. padavina, 2. šop slame, 3. redov-niki, 4. vekoven, star, 5. ljubljansko sprehajališče, 6. reka v Rusiji, 7. sila, potreba, 8. trščica, drob-tina, 9. podredni veznik, 10. izvor, nastanek, 11. napad, ataka, 12. del pohištva, 14. predlog, 15. turški sodnik, 17. enota utežne mere, 19. enota utežne mere, 22. sveta podoba, 23. svojilni za-imek, 25. veznik, 28. hlapljiva, v zdravilstvu upo-rabljana tekočina, 30. povračilo za prestop, 31. podočni zobje pri zvereh, 34. kazalni zaimek, 37. v mrtvi strugi stoječa voda, 39. plužni nož (mno-žina), 40. otočič ob obali Mozambika, 41. trgati, razkosavati, 43. otočje v Sredozemskem morju, 45. slaven, sloveč, 48. nagovor za člane kraljeve družine, 50. vojaška prtljaga, 52. veznik, 53. od-ločen, v svesti si, 55. moško ime, 57. ploskovna mera, 60. šolske potrebščine, 63. vrsta vina, 65. oziralni zaimek, 67. del dlata, 68. pristanišče v Arabiji, 69. zvezek, sešitek, 71. njo, 73. tovarna žival, 75. kazalni zaimek (množina), 77. žuželke, 79. veznik, 84. tudi tako, brez tega, 85. državna imovina, 86. korist, dobrobit, 89. pravo, 90. pa-meti, razumi, 91. spodnji deli v prostoru, 93. bar-va igralnih kart, 95. ime slovenske filmske igral-ke, 98. v njeni, 100. predlog.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 23

Vodoravno: 1. Kolubara, 9. Apulija, 15. sto, 18. upehati se, 20. obe, 21. Apatin, 23. maroni, 24. etimolog, 27. kar, 28. to, 29. uluminij, 30. pivovar, 33. pisana, 35. uk, 36. žiča, 37. eno, 38. of, 39. la, 40. branilec, 43. Laci, 45. Nada, 47. ao, 48. Ita-lijan, 49. je, 50. abeceda, 54. Ivan, 55. teran, 57. varane, 58. ara, 59. itak, 61. me, 62. ometati, 63. oni, 64. oljka, 66. tova, 68. ija, 70. Anglija, 73. eta, 74. sloveti, 77. arija, 78. la, 79. volillec, 81. cehe, 83. Ana, 84. med, 85. nem, 86. Ner, 88. nađ, 89. pekarna, 91. licej, 92. Temenica, 93. isker.

Navplčno: 1. Kum, 2. Opatija, 3. Leroc, 4. oko, 5. banana, 6. Atila, 8. Asemur, 10. pomiriti, 11. uboj, 12. Lei, 13. Jagič, 14. ap, 15. stavec, 16. ti-ranija, 17. on, 19. etlka, 22. ako, 25. in, 26. Opri-cina, 31. valat, 32. rojena, 33. ponovitev, 34. Ala-bama, 36. želatina, 40. boe, 41. ni, 42. lavina, 44. anemija, 46. darovalec, 47. acetilen, 51. ene, 52. dativ, 53. Arijec, 56. raka, 60. koljno, 65. ljaki, 67. Otoni, 69. Atene, 71. grapa, 72. kadar, 74. sl, 75. očet, 78. Ihan, 78. iena, 80. ime, 82. Edi, 84. mrk, 87. re, 90. aa.